פולע טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע זעה 9 זייט

הײַנט 10 זײַטען

opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 222	Łódź, Sroda, 21 września 1932 r.	צענטער יאהרגאנג	לאדז, מיטוואך, כ׳ אלול תרצ״ב	№ 222

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אראבער בעפאלען יודישע טוריסטען

וואס זענען געפאהרען פון ארץ-ישראל קיין עבר-הירדן

ירושלים, 20 (י.ט.א. טעלעגראפיש).

ווי „הארץ" טיילט מיט, איז א גרופע יונגע יודישע טוריסטען, וואס זענען געפאהרען פון ארץ ישראל קיין עבר-הירדן, בעפאלען געווארען פון א מחנה אראבער. דער אנפאל איז געמאכט געווארען נישט ווייט פון הר הגלעד. פיל טוריסטען זענען פערוואונדעט געווארען. דער שאפער איז שנעל אפגעפאהרען קיין אמאן, פון וואנען א גרויסע פאליציי-אפטיילונג, האט די טוריסטען צוגעשטעלט צו דער גרעניץ פון ארץ-ישראל.

הונגער-בונט אין יעקאטערינבורג

ריגא, 20 (ספ. טעל.) די אגענטור „אר-יענט" טיילט מיט אויס מאסקווא, אז אין יעקא-טערינבורג איז אויסגעבראכען א הונגער-בונט צוליב דעם, וואס ס׳פעלען אויס לעבענסמיטעל-פראדוקטען.

דער המון האט אויסגערויבט די געוועלבער פון צוקער, מעהל, קאשע, קארטאפעל א. א. וו. און דאן די געוועלבער אונטערגעצונדען. די אפטיילונגען פון ג. פ. או. האבען ארומגערינגעלט די צובונטעוועטע און געשאסען, דערהרגענדיג און פערוואונדענדיג פיל מענשען.

פאפענס רעגירונג פירט דיזעלבע פאליטיק

וואס די קייזערליכע רעגירונג בעת דער מלחמה

בערלין, 20 (ספ. טעל.)

דער סאציאליסטישער „פארווערטס", ארומ-רעדענדיג דעם איינדרוק פון דער ענגלישער נאטע שרייבט, אז די דייטשע רעגירונג האט ערווארט פון ענגלאנד א נייטראלע שטעלונג און אן׳אונטער-שטיצונג פון די דייטשע פאדערונגען.

„פארווערטס" שרייבט, אז די דייטשע רע-גירונג פיהרט איצט אן׳אויסלענדישע פאליטיק, וועלכע איז געפיהרט געווארען דורך דער געוו. קייזערליכער רעגירונג בעת׳ן קריג. אלץ איז גע-שטיצט אויף פיקציעס. די לעצטע וואכען זענען פארגעקומען אין דייטשלאנד פאלען, וועלכע האבען אין אויסלאנד געמאכט א קאטאסטראפאלען איינדרוק. דאס זענען: די העצערישע קריגס-רעדע פון גענעראל שלייכער; די מאניפעסטאציעס פון שטאלהעלם אין בערלין; דאס מיליטאריזירען די יוגענד-ארגאניזאציעס און דאס אגהויבען דעם בוי פון דער פאנצער-שיף „צע".

די היטלער-לייט האבען נאך חוצפה...

וואס זיי פערלאנגען פון הינדענבורג׳ן

בערלין, 20 (ספ. טעל.)

די נאציאנאל-סאציאליסטישע קארעספאנדענץ שרייבט, אז בעת דער אודיענץ פון פאן פאפען ביים פרעזידענט הינדענבורג, האט ער קלאר ערקלערט, אז דער פראיעקט פון דער פער-סאנאלער אוניע פון פרייסען מיט דעם רייך, וועט נישט האבען קיין מערהיים אין לאנדטאג.

דער אויסגאנג פון דער לאגע וואלט געווען מעגליך, ווען דער אויסדערוועהלטער פרעמיער פון פרייסישען סיים וואלט גלייכצייטיג בעשטימט גע-ווארען אלס רייכסקאנצלער.

סאוויעטישער נאפט פאר יאפאן

לאנדאן, 20 (ספ. טעל.)

אין דער אמעריקאנער פרעסע האט זיך בע-וויזען א ידיעה, אז קיין מאסקווא איז געקומען א גרופע יאפאנישע אינדוסטריעלער, וועלכע האבען אנגעהויבען אונטערהאנדלונגען וועגען צושטעלען סאוויעטישען נאפט פאר יאפאן.

אין די אמעריקאנער קרייזען האלט מען, אז יאפאן וויל זיך אומאפהענגיג מאכען פון דעם אמעריקאנער נאפט. צוליב די אנגעשטרענגטע בע-ציהונגען צווישען אמעריקא און יאפאן וועגען דער מאנדזשורישער פראגע, נעהמען די נאפט-אונטער-האנדלונגען אן א וויכטיגען כאראקטער.

געוואלדיגער שטורם איבער פויזען

פויזען, 20. (ספ. טעל.) נעכטען באכמיטאג איז איבער פויזען אדורכגעגאנגען א געוואלדיגער שטורם און גוס-רעגען, א דונער האט געטראפען אין א הויז אין דער פארשטאט גורטשין. דאס הויז איז פערברענט געווארען, אין פיל ערטער האבען די פייערלעשער געמוזט אויספלומפען דאס וואסער פון די פערגאסענע קעלערן.

22-טער ימים הנוראים אין זאל פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20

ראש השנה ויום כפור

וועט דאווענען דער בעריהמטער חזן און גרויסער בעל-תפלה

ר׳ מאיר פאדראבינעק

וועלכער פערטראגט א שטארקע, לירישע טענאר-שטימע, און מיט זיינע הארציגע תפלות פון די פערגאנגענע יאהרען האט ער זיך קונה-שם-געווען ביי די מתפללים. בעגלייטען וועט איהם א פער-גרעסערטער און גוט-איינשטודירטער כאר אונטער דער ליטונג פון דיריגענט ה. רובין. בילעטען שוין צו בעקומען פון היינט אן און טעגליך אין דער קאסע פון פילהארמאניע פון 9 פריה ביז 8 אוונד. די פרייזען זענען ערמעסיגט. מתפללים קומט און איבערציינגט אייך! בעמערקונג: די געלדער פון די נדרים ונדבות ביי די עליות איז בעשטימט לטובת „קרן קימת לישראל" 5696

אזהרה גדולה!

אין גייערס ראיאן מעג מען שעכטען עופות נאר אויף

4 רזשגאווסקא 4

די שחיטה פון גאווא-זשעוואווסקא 25 איז נבלה וטרפה

ועד הרבנים עם ועד הכשרות ביי דער יודישער קהלה אין לאדז. 5699

רעשטען

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2-טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער

אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערציינגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געפינט זיך נאר

אין פראנט, 11-שטאק

Zaginione zostały następujące 5 czeków:

1) Czek na 370 guldenów gdańskich, Genossenschafts-Bank, pł. 10.XI. 1932, wystawca Blumenfeld.

2) Czek na 300 guldenów, Danziger Sparkasse, pł 31.X. 1932 r. wystawca Blumenfeld.

3) Czek na 300 złotych P. K. O. pł. 30.IX. 1932 r. wystawcy Wieluński i Strasberg, serja 42 Nr. 6.

4) Czek na 300 zł. P.K.O. pł. 10.XI. 1932 r. wystawcy Wieluński i Strasberg, serja 46 Nr. 1.

5) Czek na 565 zł. K. K. O. Łódź, pł. 10.VIII. 1932 r. wystawca J. Tyller. 5710

Czeki powyższe zostają unieważnione. Zwrócić takowe za wynagrodzeniem do p. Weinberga, Północna 5, tel. 139-42

ר׳ה יו״כ

ראוונט השי״ץ המפורסם מר׳ מ. מיטעלבערג

מיט א כאר

אין לאקאל טראוגוטטא 9 (פריהער קרושקא)

פלעצער צו פערדינגען פון זונטאג, ד. 25/9 פון 4 ביז 9 אוו. אין לאקאל

אכטונג, פריזיער-מייסטער!

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז היינט, מיטוואך, דעם 21-טען וואשעשיען ה. י. 9 א זייגער אוונד קומט פאר א

אן׳אויסערארדענטליכע פערזאמלונג

פאר מיטגלידער, וועלכע האבען נישט קיין צעניקעס אין די פענסטער, כדי די צעניקעס-פראגע פריי צו בעהאנדלען.

מיט אכטונג

די פערוואלטונג פון פריזיער-צעך

אין לאדז, פיעטריקאווער 85.

Dr. med. D. Rozencwajg

צוריקגעקעהרט

16 נארוטאוויטשא 16, (פילסודסקיעגא 76)

טעל. 128-74

נעהמט אן פון 9–10 און פון 6–7 אוונד

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה

צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32

צוריקגעקעהרט.

נעמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אוונד. זונטאג פון 9–11 מיטאג.

Dr. B. Robinzon

צוריקגעקעהרט

פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86

נעמט אן פון 3–4 נאכמ. און פון $6^1/_2$–$7^1/_2$ נאכמ.

פאר גאלד, ביזשוטעריע

און דימבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

אליזדאר פיאלקא, פיעטריקאווע 7

אכטונג, טריקא-וועש-סוחרים!

היינט, מיטוואך, דעם 21 סעפטעמבער 7 אוונד, קומט פאר אין לאקאל פון קליינהענדלער-פעראיין, אגראדאווא 10

אן אלגעמיינע פערזאמלונג

פון אלע טריקא-וועש-סוחרים

טאג-ארדנונג: 1) גרינדען א סעקציע פון דער טריקא-וועש-בראנזשע ביים קליינהענדלער-פעראיין, 2) וואהלען פון א פערוואלטונג, 3) בעהאנדלען די קאטאסטראפאלע לאגע אין דער בראנזשע, 4) פרייע פארשלאגען. די אנוועזענהייט פון אלע סוחרים איז אומבעדינגט נויטיג.

מיט אכטונג

די צייטוו. ארגאניזאציאנס-קאמיסיע 5698

גאנדהי דעצידירט צו הונגערן ביז טויט

די הינדוסען האבן געשלאסן די שולען און געוועלבער

לאָנדאָן, 20. (ספּ. טעל.) נעכטען האָט גאַנדהי ווידער קאַטעגאָריש ערקלערט, אַז זיין פּלאַן אָנצוהויבען היינט אַ הונגער־שטרייק ביז׳ן טויט נעמט ער נישט מעהר צוריק.

פון אַלע זייטען ווערט געמאַכט פּרובען, אַז מ׳זאָל איהם אָפּהאַלטען פון זיין בעשלוס. גאַנדהי׳ס אָנהענגער האָבען היינט בעשלאָסען צו שליסען אַלע שולען, אוניווערזיטעטען, געוועלבער און האַנדעלס־שטעלען. אַלע הינדוסען זענען אויפגעפאָדערט געוואָרען צו פּערטייִדיגען גאַנדהי׳ן.

אין באָמביי קומט פאָר אַ קאָנפערענץ צווישען די פאָרשטעהער פון די הינדוסען און די אונטער־דריקטע קלאַסען, כדי צו קומען צו אַ פאַרשטענדיגונג וועגען דעם וואַהל־מאָדוס און אַזוי אַרום בעוועגען מאַהאַטמאַ גאַנדהי אָפּצוטרעטען פון דעם הונגער־שטרייק.

ריטא גאַרגאַנאַווא

געבוירען אַ טאָכטער אין טורמע

לעמבערג, 20 (טעלעפאָניש) פרוי ריטא גאַרגאַנאַוו, וועלכע איז פאַר׳משפט געוואָרען צום טויט פאַר דער׳הרג׳ענען די טאָכטער פון איהר געליבטען זאַרעמבאַ, האָט היינט אין טורמע געבוירען אַ טאָכטער.

קאַראָל באַרטקע׳ס זוהן אין טאָמאַשאָוו

בעגאַנגען זעלבסטמאָרד צוליב נויט

טאָמאַשאָוו, 20 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דער זוהן פון איינעם פון די געוועזענע רייכסטע פאַבריקאַנטען אין טאָמאַשאָוו, קאַראָל באַרטקע, האָט צוליב דער שלעכטער מאַטעריעלער לאַגע געפּרובט צו בעגעהען זעלבסטמאָרד אַריינשפּרינגענדיג אין דער פּיליצע. מ׳האָט איהם אָפּגעראַטעוועט.

געגען פערטייערען דעם פּרייז פון קויהלען

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אונטער׳ן פאָרזיץ פון האַנדעלס־מיניסטער זאַוישיצקי איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ מיט די קויהלען־אינדוסטריעלער וועגען דעם דעטייל־פּרייז אויף קויהלען. די קאָנפערענץ האָט פעסטגעשטעלט, אַז ס׳איז נישט פאַרהאַן קיין שום סיבה צו העכערען דעם פּרייז פון קויהלען. צוליב דעם, האָט דער מיניסטער אַפּעלירט צו די אינדוסטריעלער און ערקלערט, אַז די רעגירונג וועט נישט דער־לאָזען צו העכערען דעם פּרייז פון קויהלען.

צאָהל אַרבייטסלאָזע אין פּוילען

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). לויט די ידיעות פון מלוכה׳שען אַרבייטס־פערמיטלונג־ביוראָ, האָט די צאָהל פון רעגיסטרירטע אַרבייטסלאָזע אין פּוילען, דעם 17. ד. ח. בעטראָפען 156.390 פּערזאָן.

בלוטיגער סך־הכול

פון דער באַהן־קאַטאַסטראָפע מיט׳ן „פרעמדען־לעגיאָן"

אראַן, 20 (ספּ. טעל.) בעת דער גרויסער קאַטאַסטראָפע מיט׳ן צוג פון דעם „פרעמדען לעגיאָן" הינטער אָראַן זענען, לויט די לעצטע אויסרעכענונגען, אומגעקומען 61 פּערזאָן, 220 זענען פאַרוואונדעט געוואָרען, פון דעם 20 זעהר שווער.

דאָס ערשטע בילד פון דער שרעקליכער קאַטאַסטראָפע מיט׳ן צוג, וואָס האָט געפיהרט די סאָלדאַטען פון פרעמדען־לעגיאָן אין אַלזשיר (אַפריקע)

מיט פערפוילטע אייער

האט מען אין קאָפּענהאַגען בעגעגנט דעם געוו. בערלינער פּאָליציי־פּרעז. גזשעשינסקי

קאָפּענהאַגען, 20 (ספּ. טעל.).

אין לאָקאַל פון די סאָציאַליסטישע פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען אין קאָפּענהאַגען, וואו ס׳איז געקומען דער געוו. בערלינער פּאָליציי־פּרעזידענט גזשעשינסקי אויף אַ רעפעראַט, איז געקומען צו אַ גרויסער אַוואַנטורע.

די קאָמוניסטען, וואָס זענען געווען אין זאַל האָבען בעגעגנט גזשעשינסקין מיט אויסרופען „בלוטיגער הונד", אויף וואָס די סאָציאַליסטען האָבען שאַרף רעאַגירט. אַ גרויסער שטורם האָט אויסגעבראָכען אין זאַל, ווען גזשעשינסקי האָט זיך בעוויזען אויף דער טריבונע, מ׳האָט איהם בעוואָרפען מיט שטינקענדע אייער און פּאָמידאָרען און זאַל איז ענטשטאַנען אַ געשלעג אויף פויסטען און שטוהלען. 120 פּאָליציאַנטען האָבען געזוכט פונאַנדערטרייבען די קאָמוניסטען. גזשעשינסקי איז אונטער אַ פּאָליציי־וואַך אָפּגעפיהרט געוואָרען אין האָטעל.

הינדענבורג אויף די דייטשע מאַנעווערס

בערלין, 20 (ספּ. טעל.). הינדענבורג איז געקומען קיין פירסטענבערג אויף די מאַנעווערס, וואָס קומען פאָר ביי דער פּוילישער גרעניץ.

אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי

וועגן דער פעלקער־ליגע און דייטשע פאָדערונגען

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). פאַר׳ן אָפּפאָהרען קיין גענף האָט מין. זאַלעסקי אין אַ געשפּרעך מיט צייטונגס־פאָרשטעהער, זיך אַרויסגעזאָגט וועגען פערשידענע ענינים, וואָס זענען נוגע דער פעלקער־ליגע.

דער מיניסטער האָט געזאָגט, אַז אין צוזאַמענ־האַנג מיט די פערשידענע קלאַגען וועגן אַ קריזיס אין דער פעלקער־ליגע, וואָלט מען נישט געדאַרפט גלויבען אין דער באַלדיגער געפאַהר. די פעלקער־ליגע האָט, טראָץ איהרע פּאַמעליכע אַרבייט אַ גרויסע בעדייטונג. פּוילען איז דעצידירט צו קעמפען דערפאַר, אַז די פעלקער־ליגע זאָל ווייטער דער־האַלטען ווערען.

וואָס שייך די דייטשע פאָדערונגען, האָט דער מיניסטער געזאָגט, וועלען זיי זיך בעגעגענען מיט אַ גרויסען ווידערשטאַנד. אַלעמען איז בעקאַנט, אַז קיינער האָט נישט בנוגע דייטשלאַנד קיין אַגרע־סיווע פּלענער. פערקעהרט, אין דעם קען מען זיכער בעשולדיגען די דייטשען. ס׳וואָלט דעריבער נישט געווען ריכטיג צו דערלויבען דייטשלאַנד אַז זי זאָל זיך ביי די איצטיגע בעדינגונגען בע־וואָפענען.

40־שעה׳דיגע אַרבייטס־וואָך

פאָרשלאַג אין אינטערנאַציאָנאַלען אַרבייטס־ביוראָ

גענף, 20 (ספּ. טעל.) היינט הויבט אָן צו אַרבייטען די אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון אַד־מיניסטראַטיווען ראַט ביים אינטערנאַציאָנאַלען אַר־בייטס־ביוראָ. אויף דער טאָג־אָרדנונג געפינט זיך דער איטאַליענישער פאָרשלאַג, אַז צוליב׳ן ווירט־שאַפטליכען קריזיס זאָל אין דער אינדוסטריע איינ־געפיהרט ווערען אַ 40־שעה׳דיגע אַרבייטס־וואָך.

6 פּערזאָן פערסמט, 8 גוסס׳ן

נאָכ׳ן עסען פלייש פון אַ קראַנקער קוה

בעלגראַד, 20 (ספּ. טעל.) אין דאָרף יאַיצע האָט אַ פּויער דער׳הרג׳עט אַ קוה, וואָס איז קראַנק געווען אויף דזשומע. דאָס פלייש האָט ער צוטיילט די שכנים, עטליכע שעה נאָכ׳ן עסען פון דעם פלייש זענען 6 פּערזאָן געשטאָרבען אין שרעקליכע יסורים, 8 פּערזאָן גוסס׳ן.

פאַסט־אַעראָפּלאַן פּאַריז — לאָנדאָן

אַן אַעראָפּלאַן איז געפאַלען אין קראָידאָן (ענגלאַנד) דער פּילאָט איז דער׳הרג׳עט געוואָרען, דער מעכאַניקער פאַרוואונדעט

דער הויך־קאָמיסאַר פון פעלקער־בונד פאַר דאַנ־ציג מאַרקיז גראַוויגאַ איז געשטאָרבען נאָך אַ שווערער קראַנקהייט.

נייע גראַנדיעזע סאָוויעטישע לופט־שיף

איז געפלויגען אין פערלויף פון 28 שעה קיין כאַרקאָוו

מאָסקווע, 20 (ספּ. טעל.)

דער נייער 40־פּאַסאַזשירדיגער סאָוויעטישער אַעראָפּלאַן „אנטען" איז דעם 18. סעפּטעמבער דאָס ערשטע מאָל אַרויסגעפלויגען אויף אַ לענגערע רייזע קיין כאַרקאָוו מיט 30 פּאַסאַזשירען און 7 מענשען פון דער בעדינונג. די צייט פון דער רייזע איז געווען אויסגערעכענט אויף 4 שעה. די רייזע האָט אָבער געדויערט 28 שעה מיט 45 מינוט, צוליב דעם וואָס דער אַעראָפּלאַן האָט זיך צוויי מאָל געמוזט אַראָפּלאָזען.

אַ שאָפער איבערגעפאָהרען 2 מענשען

און דאַן בעגאַנגען זעלבסטמאָרד

קאַטאָוויץ, 20 (טעלעפאָניש)

קאָרפאַנטי׳ס אַנ׳אויטאָ האָט היינט איבער־געפאָהרען אויף טויט אַ געוויסען יוכעם און שווער פאַרוואונדעט אַ 10־יעהריג יונגעל. דער שאָפער זעהענדיג וואָס ער האָט געטון האָט זיך דערשאָסען אויפ׳ן אָרט.

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג־אָרטאָפּעד

פּאָלודניאָווא 9, טעל. 183־17

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פאַרקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער

איינענע פּראַצאָווניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען ווי: תּקלאַדקעס אויף פּלאַטפוסען. קינסטליכע הענד און פיס, גאָרסעטען א. אַ. וו.

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג.

Dr. Wajnberg

ספּעציאַליסט פון האַרץ און לונגען־קראַנקהייטען

ציגעל־גאַס 11. טעל. 126־02

נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אָוונט.

צאָהן־אַרצט

St. Gelberg

זאַוואַדזקאַ 14. טעל. 108־33

צוריקגעקעהרט

נעמט אָן פון 10—1 מיטאָג און פון 4—7 אָוונט

Dr. med. ST. HEINRICH

ספּעצ. פאַר קינדער און אינערליכע קראַנקהייטען

פיזיקאַלישע טעראַפּיע

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 11—1 מיטאָג און פון 3—7 אָוונט

פּאַמאַרסקאַ 10, טעל. 147 67.

פאַר אומבעמיטעלטע — הנחות. 5786

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר

אויערען, נאָז, האַלז און לונגען־קראַנקהייטען

ליסטאָפּאַד 11 (קאָנסטאַנטינער) 9

טעל. 127־81

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—12

איז כעלמי פון 8—9 פר׳ ית.

העריא און הובער'ס ענטוואפנונגס-פלאן

די דייטשען האבן מורא פארן אויספארשן פון זייער געהיימער בעוואפנונג

פאריז, 20 (ספ. טעל.) דער פרעמיער העריא וועט היינט אנפיהרען מיט דער זיצונג פון קאבינעט-ראט, אויף דער דאזיגער זיצונג וועט ענטגילטיג בעשטעטיגט ווערען דער צוזאמענשטעל פון די פראנצויזישע דעלעגאציעס אויף די גענפער קאנפערענצען. שפעט ביינאכט וועט העריא ארויספאהרען קיין גענף, צוזאמען מיט'ן קריגס-מיניסטער פאל באנקור.

אויף וויפיל פראנקרייכס בעגאטיווע שטעלונג צו די דייטשע פאדערונגען איז קלאר, איז אבער אנדערש מיט די ענטוואפנונגס-פארשלאגען, וואס זענען ארויסגערוקט געווארען דורך ענגלאנד און אמעריקא. די מארגען-פרעסע האט געגעבען נאר א קורצע נאטיץ וועגען די קאנפערענץ פון העריא מיט'ן פארזיצענדען פון דער מיליטערישער קאמיסיע ביים אמעריקאנער סענאט ריד.

לויט אמעריקאנישע ידיעות האט העריא אויף דער דאזיגער קאנפערענץ געזאלט מסכים זיין צו אקצעפטירען הובערס פראיעקט וועגען ענטוואפנונג.

די פראנצויזישע פרעסע שרייבט, אז דייטשלאנד האט זיך ארויסגעדרעהט פון אנטיילנעהמען אין דער ענטוואפנונגס - קאנפערענץ, ווייל זיי האבען מורא געהאט, אז ס'וועט אנגענומען ווערען א רעזאלוציע, אז אינטערנאציאנאלע קאמיסיע זאל אויספארשען די געהיימע דייטשע בעוואפנונגען.

רעפארם פון שול-וועזען אין רוסלאנד

מאסקווע, 20 (ספ. טעל.) היינט איז פערעפענטליכט געווארען א נייער דעקרעט וועגען דער רעפארם פון העכערען שול-וועזען. לויט'ן נייעם דעקרעט וועלען איצט איינגעפיהרט ווערען איינטריקס-עקזאמענס אין די אוניווערזיטעטען. די סטודענטישע ארגאניזאציעס איז פערוועהרט געווארען זיך אריינצומישען אין דער פערוואלטונג פון די הויך-שולען און פראפעסארען.

פאר פערשידענע איבערשרייטונגען וועט מען קענען אויסשליסען סטודענטען פון 1 יאהר ביז 5 יאהר פון אוניווערזיטעט.

יוד. יונגערמאן, דער מערדער פון קריסטל. דינסטמעדעל אין בערלין

פערמשפט געווארען אויף 15 יאהר שווערע תפיסה

בערלין, 20 (י.ט.א. טעלעגראפיש). דאס געריכט האט פערמשפט דעם 24-יעהריגען יודישען קצב קארט מייער צו 15 יאהר שווערע תפיסה.

ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען אז דעם מארד אויף דעם קריסטליכען דינסטמיידעל, האט מייער אויסגעפיהרט אויפ'ן סעקסועלען באדען. די היטלעריסטען האבען געפרובט דעם מארד פערוואנדלען אין א ריטועלען מארד. דאס געריכט איז אבער געווען גאנץ אביעקטיוו.

ווי ס'שטעלט זיך ארויס, האט דער אנגעקלאגטער קיין שום שייכות נישט מיט דער יודישער קהלה, פון וועלכען ער איז שוין לאנג ארויסגעטרעטען.

בעשאסען דעם צוג

אין וועלכען ס'איז געפאהרען דער סאוו. גען. טוכאטשעווסקי

ווילנע, 20 (טעלעפאניש). דער צוג, אין וועלכער דער גענעראל פון דער רויטער ארמיי טוכאטשעווסקי איז געפאהרען אויף די מאנעווערעס פון דער דייטשער רייכסוועהר, איז בעשאסען געווארען דורך אונבעקאנטע פערשוינען. די קוילען האבען אדורכגעשאסען די שויבען, אבער קיינעם נישט געטראפען.

אין צוזאמענהאנג דער־מיט האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז מ'האט געוואלט אויספיהרען אן אטענטאט אויף טוכאטשעווסקין.

די אדורכגעפיהרטע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז איין ארבייטער האט געשאסען צום אנדערען און די קויל האט צופעליג געטראפען אין דער שויב פון וואגאן, אין וועלכער ס'האט זיך געפונען דער גענעראל טוכאטשעווסקי. די סאוויעטישע אפיציעלע קרייזען טיילען מיט, אז דער פארפאל האט גארנישט צו טון מיט קיין אטענטאט.

א העברעאישער קאנגרעס קיין א"י

וועט צונויפגערופען ווערען אין יאהר 1933

בערלין, (יט"א) די טעג איז אין בית-עם עברי אין בערלין פארגעקומען א פלענאר-זיצונג פון צענטראל-קאמיטעט פון ברית עברית עולמית. נאך די בעגריסונגען פון עקזעקוטיוו-מיטגליד פראפ. בראדעצקי און דעם בירגער-מייסטער מ. דיזענהאף, וועלכע האבען זיך בעטייליגט אין דער זיצונג, איז אויסגעהערט געווארען א בעריכט פון צענטראל קאמיטעט און בעריכטען פון די לאקאלע ארגאניזאציעס אין פוילען, ליטע, עסטרייך און דייטשלאנד, ווי אויך וועגען דער ארבייט אין א"י און אמעריקע. די אלע בעריכטען האבען אנגעוויזען פון איין זייט אויף דעם וואקסענדען אינטערעס פאר דער העברעאישער בעוועגונג און פון דער צווייטער זייט אויף דער אונגענוגענדער ארבייט סיי פון צענטראל-ארגאן, סיי פון די לאקאלע ארגאניזאציעס. די הויפט-סיבה פון דער נישט-גענוגענדער ארבייט איז דער מאנגעל פון פינאנץ-מיטלען. עס איז אויך אויספיהרליך בעהאנדעלט געווארען די לאגע פון העברעאישען שול-וועזען אין פערשידענע לענדער. די אויסהאלטונג פון העברעאישען שול - וועזען איז געפאלען צו לאסט אויסשליסליך אויף דער פערארימטער יודישער בעפעלקערונג. דעם העברעאישען שול-וועזען דראהט א געפאהר, אויב א קרעפטיגע צענטראל - ארגאניזאציע, ווי ברית עברית עולמית וועט בעצייטענס נישט קומען צו הילף.

אין מיטעל-פונקט פון דער דיסקוסיע איז געשטאנען די פראגע פון צונויפרופען דעם קאנגרעס. נאך אנ'אלזייטיגער בעהאנדלונג פון דער פראגע איז בעשלאסען געווארען צונויפצורופען דעם העברעאישען קאנגרעס קיין א"י אין יאהר 1933. צו דעם צוועק וועט אין א"י געגרינדעט ווערען א ספעציעלער קאמיטעט, חוץ דעם וועלען זיין טעטיג קאמיטעטען אין אנדערע לענדער. דעם יסוד פאר די וואהלען צום קאנגרעס בילדעט דער „סלע". יעדע 300 „סלע"-צאהלער וועלען וועהלען איין דעלעגאט צום קאנגרעס.

דער צענטראל-קאמיטעט האט אנגענומען א רייה בעשלוסען וועגען דער פראפאגאנדע און זאמעל-אקציע.

שווייצארישער בונדעס-פרעזידענט געגען אנטיסעמיטיזם

גענף (יט"א) בעת די פייערונג אין לוצערן אין צוזאמענהאנג מיט'ן יובילעאום פון 600-יעהריגער צוגעהעריגקייט פון לוצערן צו דער שווייץ, וואס דער שווייצארישער בונדעס-פרעזידענט מאטא אין קלארע און אונצווייידייטיגע ווערטער זיך ארויסגעזאגט וועגען די פרובען איינצופיהרען אין דער שווייץ דעם אנטיסעמיטיזם. בעצייכענדיג די שווייץ אלס די הויפט-טרעגערין פון פרייהייטס-געדאנק אין דער וועלט, האט דער בונדעס-פרעזידענט מאטא בעטאנט, אז אין איהר ריינסטען זין בעדייט דעמאקראטיע נישט נאר רעכטס-גלייכהייט נאר אויך ברידערליכקייט. אין שארפסטען געגענזאץ צום גייסט פון דער דעמאקראטיע האט ערקלערט דער בונדעס-פרעזידענט, וועלען זיך געפינען די יעניגע, וועלכע ווילען גרינגשעצען זייערע אייגענע מיטבירגער צוליב זייער רעליגיע, שפראך, אפשטאמונג אדער שטאנד. די פארגעקומענע פרובען פון א יורדען-העצע זענען דעריבער נישט שווייצאריש. פונקט אזוי זענען נישט שווייצאריש די ליידענשאפטען פון אנ'איבערגעשפאנטען נאציאנאליזם.

די רעדע פון בונדעס-פרעזידענט מאטא, וואס איז אויך טראנסמיטירט געווארען דורך ראדיא האט געמאכט א גרויסען רושם אין דער שווייץ.

בונדעס-פרעזידענט מאטא, וועלכער רעפרעזענטירט זייט דער גרינדונג פון פעלקערבונד די שווייץ אין פעלקערבונד האט שטענדיג ארויסגעוויזען א שטארקען אינטערעס פאר מינדערהייטען-פראבלעמען און איז אפט געווען בעריכט-אבגעבער אין די דאזיגע פראגען.

קאנצלער פאן פאפען און רייכסוועהר-מין. שלייכער אויף די פערד-געיעגען אין בערלין.

די לויה פון זשירארדאווער רב הרב מנחם מענדעל אלבעק

זשירארדאוו (יט"א) אין דער לויה פון פערשטארבענער זשירארדאווער רב הרב מנחם מענדעל אלבעק, וועלכער איז דא געווען רב 40 יאהר, האט זיך בעטייליגט א גרויסער עולם. צו דער לויה זענען זיך צונויפגעקומען א סך רבנים, צוו. אנד. דער אמשענאווער רבי, הרב קאנאל פון ווארשאווער ראבינאט און דער ניישטאטישער רב. די לעצטע האבען דעם נפטר מספיד געווען אין הייסע ווערטער, אונטערשטרייכענדיג די גאונות און גוטע מידות פון נפטר.

ביים אפענעם קבר האבען געזאגט אויך הספדים זיינע זיהן יקיר און דער בעקאנטער עסק ראטמאן אהרן אלבעק פון ביאליסטאק.

דער זשירארדאווער מאגיסטראט, דער מלוכה-אמט פאר ארבייטס-פערמיטלונג און פוילישע גייסטליכע האבען צוגעשיקט דער זשירארדאווער קהלה קאנדאלענץ-בריף, אויסדריקענדיג גלייכצייטיג מיטגעפיהל דער משפחה פון נפטר.

געשטארבען די סאציאליסטישע טוערין אידא ראזענבלום

ניו-יארק, (יט"א) אין עלטער פון 44 יאהר איז געשטארבען אין ניו-יארק די סאציאליסטישע טוערין אידא ראזענבלום. די פערשטארבענע האט געשטאמט פון ביאליסטאק און איז געווען טעטיג אין „בונד" אין פוילען און שפעטער אין אמעריקא.

א צווייטע גרופע פאלעסטינער איבערוואנדערער קיין בירא-בידזשאן

מאסקווע, (יט"א) אויפ'ן וועג קיין בירא-בידזשאן איז דורכגעפאהרען מאסקווע די צווייטע גרופע פון יודישע איבערוואנדערער פון א"י. די גרופע צעהלט 35 פערזאן. מערסטענס ארבייטער.

סאציאליסטישע רעגירונג אין שוועדען

שטאקהאלם, 20 (ספ. טעל.) דער אנפיהרער פון די סאציאליסטען האנגען האט בעקומען די מיסיע צו שאפען דעם רעגירונגס-קאבינעט אין שוועדען.

שוועדישען פרעמיער האמרין האט זיך אנגעזאגט בען אין דימיסיע צוזאמען מיט'ן גאנצען קאבינעט, צוליבן זיג פון די סאציאליסטען ביי די פארלאמענט וואהלען.

געשטארבען א. ליטוואק

(חיים יעקב העלפאנט)

ניו-יארק, 20 (יט"א טעלעגראפיש) דא איז אין עלטער פון 58 יאהר געשטארבען פון א הארץ-שלאג א. ליטוואק. זיין אמת'ער נאמען איז חיים יעקב העלפאנט. ער איז לאנג קראנק געווען. לעצטענס איז איהם בעסער געווארען. נעכטען האט ער בעקומען א הארץ-שלאג און געשטארבען.

* * *

א. ליטוואק איז געבוירען געווארען אין יאהר 1874 אין ווילנא. זיין פאטער איז געווען אנ'ארימער פוהרמאן. ביז 12 יאהר האט דער פערשטארבענער געלערנט אין חדר און דאן אין ישיבות און צו 18 יאהר געווארען א דארפס-לעהרער. אין יאהר 1893 איז ער געקומען קיין ווילנא און מיט איין יאהר שפעטער אריינגעטרעטען אין קרייז פון די יודישע סאציאליסטען, וואו ער איז געווארען זעהר טעטיג. ער האט אנגעהויבען צו ארבייטען אויפ'ן ליטערארישען און פובליציסטישען געביט דורך איבערזעצען קארל מארקס'עס ארטיקלען פאר פערשידענע סאציאליסטישע צייטשריפטען.

ער האט מיטגעארבייט אין ספעקטארס זאמעלהעפטען „לאמטערן" און אין פרץ'ס „יום-טוב בלעטלעך". ער האט געגרינדעט צוזאמען מיט דוד פינסקי'ן דעם „זשארגאנישען קאמיטעט", וועלכער האט ארויסגעגעבען פאפולערע וויסענשאפטליכע ווערק פאר ארבייטער, ארויסגעגעבען די „ווינטער-אווענדען" אונטער'ן פסעוודאנים חיה זעלדעס.

ער איז געווען דער גרינדער פון בונד און פון זייט דעמאלס אן איז זיין לעבען געווען א לאנגע קייט פון קאמף פאר'ן יודישען ארבייטער-קלאס. געזעסען אין טורמעס און פערשיקט געווען אויף סיביר. ער איז געווען דער רעדאקטאר פון פערשידענע בונדישע לעגאלע און אומלעגאלע צייטונגען. א לאנגע צייט האט ער געארבייט אין די דייהען פון ווארשעווער בונד, דארט ארויסגעגעבען פערשידענע צייטונגען און פעריאדישע שריפטען, געווען מיטגליד פון צ. ק. פון בונד, אנטיילגענומען אויף בונדישע צוזאמענפאהרען און אויף צוזאמענפאהרען פון די רוסישע ס. ד., דאן געווען אין אמעריקא רעדאקטאר פון דער „נייער וועלט" און פון „רעוואלוציאנערען רוסלאנד". ביים אויסברוך פון דער רעוואלוציע אין רוסלאנד איז ליטוואק צוריקגעקומען פון אמעריקא, א שטארקען אנטייל גענומען אין דער בעוועגונג, געווען דעפוטאט צו דער צייטווייליגער נאציאנאל'ער פערזאמלונג אין אוקראאינא, זיך בעשעפטיגען מיט גרויסע קולטור-ארבייט, מיטגליד פון „ליטקאם", רעדאקטירט דעם „רויטען פנקס" און נאך צעהנדליגער אנדערע צייטשריפטען און צייטונגען, ביי דער שפאלטונג פון „בונד" געהערט צו דער עקסט-רעכטער גרופע. ארויסגעפאהרען פון רוסלאנד און ווידער א צייט לאנג געארבייט אין ווילנא, רעדאגירט דאס וואכענבלאט „אונזער געדאנק", שפעטער אריבערגעפאהרען קיין ווארשא געווארען מיטרעדאקטאר פון דער „ביכער-וועלט", געארבייט אין דער „פאלקסצייטונג", מיטרעדאגירט דעם ארבייטער-לוח. דאן ווידער אפגעפאהרען קיין אמעריקא, זיך פערנומען מיט גרויסער קולטור-ארבייט. געווען א גוטער רעדנער און אגיטאטאר.

לאָדז, 21 סעפּטעמבער 1932

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 21 סעפּטעמבער 1932

דער מאַהאַטמאַ וויל שטאַרבען פון הונגער

גאַנדהי האָט דעם מאָנטאָג געוואָלט אָנהויבען אַ הונגער־שטרייק, אויב די ענגלישע רעגירונג וועט נישט אָפּשאַפען איהר בעשלוס צו געבען די אינדישע פּאַריער אַ בעזונדערע וואַהל־קוריע, אָדער אויב די פּאַריער וועלען זיך אַליין נישט אָפּזאָגען פון די דאָזיגע פּריווילעגיעס. כדי צו פערשטעהען די פּאָליטישע בעדייטונג פון גאַנדהיס האַנדלונג (די מאָראַלישע בעדייטונג וועט פאַר אַן אייראָפּעער בשום אופן נישט זיין פערשטענדליך, דאַרפען מיר זיך דערמאָנען, אַז די בעפעלקערונג פון אינדיען איז נישט קיין איינהייטליכע. זי בעשטעהט פון די פיר פאָלגענדע גרונדגעזעצליכע גרופּען: דעם גרעסטען טייל בילדען די אינדוסען־בראַמאַניטען אַן ערך 200 מיליאָן מענשען, דאַן קומען 70 מיליאָן מוסולמענער. צווישען די אינדוסען און מוסולמענער הערשט אַן אַלטע מוראַ'דיגע שנאה, וועלכע דריקט זיך פון צייט צו צייט אויס אין שרעקליכע בלוט־פערגיסונגען. די מוסולמענער ווילען נישט בלייבען אין אינדיען אויג אויף אויג מיט די אינדוסען און אונטערשטיצען דעריבער די פּאָליטיק פון ענגלאַנד. אַ חוץ די דערמאָנטע איז נאָך פעראַן די האַלב־ווילדער און קריגערישער שבט פון די „סיקכען" און די אַזוי גערופענע פּאַריער, אָדער „אומריינע", וועלכע געניסען כמעט נישט פון קיין שום רעכט און ווערען דורך די אינדוסען בעהאַנדעלט נישט ווי מענשען, נאָר ווי אומריינע חיות.

אויף דער קאָנפערענץ ביים רונדיגען טיש אין לאָנדאָן האָבען די פאַרשטעהער פון די בעזונדערע בעפעלקערונגס־טיילען בשום אופן נישט געקאָנט קומען צווישען זיך צו אַ פערשטענדיגונג וועגען אַ צוזאַמענשטעל פון אַן אַלאינדישען פּאַרלאַמענט און פון די רעגיאָנאַלע פּאַרלאַמענטען אין אינדיען. די ענגלישע רעגירונג האָט דעריבער אַליין אויסגעאַרבייט אַ וואַהל־אָרדינאַציע פאַר אינדיען. לויט דער דאָזיגער אָרדינאַציע פאַר אינדיען ווערען בעדייטענד פּריווילעגירט יענע טיילען פון דער בעפעלקערונג, אויף וועלכע די ענגלישע מאַכט שטיצט זיך: דהיינו די מוסולמענער און די פּאַריער.

נאָך מעהר, די פּאַריער בעקומען אַ בעזונדערע פּריווילעגיע; יעדער פּאַריער וועט האָבען צוויי שטימען: איין שטים אין דער אַלגעמיינער קוריע פון די אינדוסען און נאָך איין שטים אין דער בעזונדערער קוריע פון די „אונטערדריקטע שבטים". מיט אַזאַ מאַנעווער געווינט די בריטישע רעגירונג די פּאַריער אינגאַנצען פאַר זיך און רוקט אַרויס אַ נייעם מעכטיגען געווער געגען די אומאָפּהענגיגקייטס־שטרעבונגען פון די אינדוסער, בראש פון וועלכע עס שטעהט מאַהאַטמאַ גאַנדהי. געטריי זיין פּרינציפּ פון פּאַסיווען ווידערשטאַנד האָט גאַנדהי בעשלאָסען צו ברעכען דעם ווילען פון ענגלאַנד דורך זיין מעטאָד פון פּאַסיווען קאַמף דורך ערקלערען אַ הונגער־שטרייק. זעהר אינטערעסאַנטע בעמערקונגען צו דער נייער ווענדונג פון די געשעהענישען אין אינדיען מאַכט וו. זשאַבאָטינסקי אין אַן אַרטיקעל אין די פּאַריזער „פּאָסל. נאָוו.".

דעם דאָזיגען שריט מצד די ענגלענדער מוז מען אַנערקענען אַלס מייסטערהאַפטען, פון ריין מאָראַלישען שטאַנדפּונקט האָט דער אָביעקטיווער בעאָבאַכטער דאָ נישט צו וואָס זיך אָנצוטשעפּען: ווי מען זאָל זיך נישט בעציהען צום פּרינציפּ פון פּלוראַלען וואַהל־רעכט, איז די לאַגע פון די פּאַריער ביי די אינדוסען אַן אונפערצייליך סאָציאַל פערברעכען וואָס שרייט צום הימעל. דאָס פערברעכען איז נאָך מעהר אונפערצייליך, וואָס צוויי דורות אינדישע אויפקלערער און רעוואָלוציאָנערען, פון גאָקהאַל ביז גאַנדהי, האָבען גאָרנישט געטון, כדי צו קעמפען געגען דאָזיגען שלעכטס. דער מאַהאַטמאַ אַליין איז נאַטירליך טיף געקרענקט דערפון, אָבער אַפילו זיין פערעהרער ראָמען ראָלאַן האָט געמוזט מודה זיין, אַז ער פערשטעהט נישט די פּאַרזיכטיגקייט פון גאַנדהי אין דער דאָזיגער פראַגע. ווען מען וואָלט די פּאַריער געגעבען נישט צוויי, נאָר צו פינף שטימען יעדער'ן, וואָלט דאָס אויך נאָך געווען גאַנץ גערעכט לגבי זייער אונערהערטער רעכטלאָזיגקייט; דערביי אַ רעכטלאָזיגקייט, וועלכע שטאַמט נישט פון דעם מלוכהשען געזעץ, נאָר פון די רעליגיעזע אָרדנונגען פון דער אינדישער געמיינדע גופא.

פון דער אַנדערער זייט איז די פּריווילעגיע פאַר די פּאַריער זעהר אַ נוצליכער פּאָליטישער שריט פאַר די ענגלענדער. די מאַסען פּאַריער זענען נאָך, פערשטעהט זיך, צו פינסטער, אַז מען זאָל קאָנען רעדען וועגען זייער קאָלעקטיווען זעלבסט־בעוואוסטזיין, אָבער אויך די מאַסען ווייסען, אַז דער ענגלישער קרוינפּרינץ האָט געדריקט די האַנט פון זייערע פאַרשטעהער אין דער צייט, ווען דער ריכטער דער אינדוס ערלויבט אָפט נישט דעם עדות, דעם פּאַריער אַריינצוגעהען אין זאַל פון געריכט. אָבער די פּאַריער האָבען שוין פון לאַנג זייער האַנדעלס־בורזשואַזיע און זייער אינטעליגענץ, וועלכע איז אַרויס פון די ענגלישע אוניווערזיטעטען. דאָס שאַפען אַ בעזונדערע קוריע העט, פערשטעהט זיך, אויפוועקען און פעראייניגען די גאַנצע מאַסע, ביז צום לעצטען רייניגער פון מיסט־קאַסטען. גאַנדהי איז פולשטענדיג גערעכט, ווען ער רופט אָן דעם שריט פון די ענגלענדער דעמאַגאָגיע: דאָס איז איינער פון די גלענצענדסטע עקספּערימענטען פון דעמאַגאָגיע, וועלכע מען האָט ווען עס איז געזעהען אין דער געשיכטע. אינאיינעם מיט די 70 מיליאָן מוסולמענער שאַפט פאַר זיך ענגלאַנד נאָך 40 מיליאָן אָנהענגער אין אינדיען — די פּאַריער.

אין דער ערנסטקייט פון גאַנדהיס דראָהונג צווייפעלט קיינער נישט. ער איז פולשטענדיג פעהיג צו געהען אויפ'ן טויט פאַר אַ זאַך, אין וועלכער ער זעהט מיט רעכט אַ פראַגע פון לעבען און טויט פאַר דער אידעע פון אומאָפּהענגיגקייט. אָבער דער מאָראַלישער ווערט פון זיין דראָהונג איז מעהר ווי צווייפעלהאַפט. ער פערשטעהט נאַטירליך, אַז די ענגלענדער וועלען נישט נאָכלאָזען: זיי וועלען וואַהרשיינליך, פשוט איהם אַרויסלאָזען אויף דער פריי און אַראָפּנעהמען אַזוי אַרום פון זיך די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר זיין דיעטע. זיין דראָהונג וועט דעריבער שלאָגען בלויז איבער די פּאַריער. באַלד, ווי איבער אינדיען וועט זיך פערשפּרייטען די ידיעה: אַז דער מאַהאַטמאַ שטאַרבט פון הונגער „צוליב דער שולד פון די אומריינע", וועלען די אומריינע ווערען אַן אָביעקט פון פערשידענע דרוקפאָרמען, אָנהויבענדיג דערפון, וואָס אַרבייטער־פּאַריער וועט מען אויפהערען צו געבען אַרבייט און ענדיגענדיג מיט מאַסען־פּאָגראָמען. פּונקט אַזוי ווי פריהער, קאָן דער פּאַסיווער ווידערשטאַנד פון גאַנדהי ברענגען צו בלוט־פערגיסונג.

אַ מוסטער פון קלאָרע דיבורים
דער ענטפער פון ענגלאַנד אויף די דייטשע בעוואָפנונגס־פאָדערונגען

די נאָטע פון ענגלאַנד וועגען דער פאָדערונג פון דייטשלאַנד צו בעקומען גלייכבערעכטיגונג אויפ'ן געביט פון בעוואָפנונגען, האָט געטראָפען די אייצטיגע פּאָליטישע פיהרער אין בערלין ווי אַ דונער פון העלען הימעל. דער עפעקט פון דער נאָטע איז געווען גאָר גרויס צוליב דעם אומשטאַנד, וואָס אין בערלין האָט מען זיך גאַנץ ערנסט גערעכענט מיט אַ גאָר געגענזעצליכער שטעלונג פון ענגלאַנד: מ'האָט געהאָפט, אַז דורך דער ענגלישער רעגירונג וועט די דייטשע פאָדערונג געשטיצט ווערען.

די ענגלישע נאָטע איז אַ זעהר אינטערעסאַנטער דאָקומענט אין פיל הינזיכטען. זעלטען ווען ווערט אַ געדאַנק דורך דיפּלאָמאַטען אויסגעזאָגט מיט אַזאַ קלאָרקייט און אָפענקייט, ווי דאָס איז דער פאַל מיט דער נאָטע פון לאָנדאָן. די יורידישע בעגרינדונג פון ענגלאַנדס שטעלונג ווערט דורך אַלעמען אַנערקענט פאַר אַ גלענצענדע, דאָס האַלט מען פאַר אַן אַרבייט פון אויסערן־מיניסטער סיימאַן גופא, וועלכער איז בעקאַנט אַלס איינער פון די בעסטע ענגלישע יוריסטען.

די ענגלישע רעגירונג האָט אין איהר נאָטע געגעבען קלאָר צו פערשטעהן אַט וואָס:

ענגלאַנד איז געגען דער פרייער ענטוויקלונג פון די דייטשע בעוואָפענטע כוחות; ענגלאַנד וואַרפט אַלזאָ אָפּ אַלע יורידישע שפּיצלען, דורך וועלכע דייטשלאַנד וויל בעגרינדען איהר פאָדערונג, דהיינו אַז אין הסכם מיט'ן ווערסאַלער טראַקטאַט האָבען זיך אַלע מלוכות געדאַרפט ענטוואָפענען און אויב דאָס האָט נישט פּאַסירט, האָט דייטשלאַנד דאָס רעכט צו פערגרעסערען איהרע בעוואָפנונגען ביז צום מצב פון די אַנדערע לענדער. ענגלאַנד ערקלערט, אַז די אַרטיקלען פון ווערסאַלער טראַקטאַט, וועלכע זענען נוגע דער בעוואָפנונג פון דייטשלאַנד, וועלען דורך איהר אָפּגעהיטען ווערען און עס וועט נישט דערלאָזט ווערען, אַז די געהעריגע אַרטיקלען זאָלען דורך דייטשלאַנד פערלעצט ווערען.

ענגלאַנד לאָזט פאַר זיך איבער די פרייע דעציזיע וועגען איהרע אייגענע בעוואָפנונגען בנוגע זייער איכות און כמות. ענגלאַנד האַלט, אַז אויף אַלע מלוכות, וואָס געהערען צום פעלקער־בונד, אַ חוץ די בעזיגטע, ליגט בלויז די פליכט זיך ענטוואָפענען, אָבער אין די ראַהמען, וועלכע זיי האַלטען אַלע פאַר פּאַסיג.

ענדליך גיט ענגלאַנד צו פערשטעהן, אַז זי איז גרייט מיטצואַרבייטען מיט דייטשלאַנד ביים אויסאיבען אַ דרוק אויף די מעהר בעוואָפענטע לענדער, (דאָס הייסט אויף פראַנקרייך) זיי זאָלען פערקלענערען זייער בעוואָפנונג.

דייטשלאַנד שטעהט איצט פאַר אַן אַלטערנאַטיוו: אָדער צוריקקעהרען צו דער טעזע פון בריניג'ן און ריכטען איהר פּאָליטיק אויף דער ענטוואָפנונג פון פראַנקרייך, איבערלאָזענדיג אויף שפּעטער איהר אייגענע „צובעוואָפנונג", אָדער זיך האַלטען ביי דער טעזע פון שלייכערן וועגען פרייהייט פון בעוואָפנונגען און אַזוי אַרום שאַפען אין אייראָפּע יענע קאָמבינאַציע פון מלוכות און יענע שטימונגען, וועלכע האָבען געהערשט ערב דעם אויסברוך פון וועלט־קריג.

ס'איז אָהן ספק, אַז די פראַגע וועגען בעוואָפנונג און ענטוואָפנונג וועט נאָך מוזען דורכמאַכען פערשידענע פאַזען און וואַנדלונגען, אָבער איינס איז זיכער אַז יעדער פּרוב פון דייטשלאַנד צו פערשטאַרקען איהרע בעוואָפנונגען, וועט אַרויסרופען אַ רעאַקציע ביי די אַנדערע מלוכות און וועט זיי פעראייניגען צו געמיינזאַמע אַרויסטריטען געגען פריהערדיגען שונא פון וועלט־קריג.

ווי אַזוי דער קריזיס האָט געווירקט אויף די אַמעריקאַנער יודען
פיל פערמעגליכע האָבען זיך דערמאַנט אין זייער רעוואָלוציאָנערער פערגאַנגענהייט און אין זייער פערגעסענער יודישקייט

אין ניו־יאָרקער „פאָרווערטס" איז אָפּגעדרוקט אַן אינטערעסאַנטער אַרטיקעל וועגען דער ווירקונג פון ווירטשאַפטליכען קריזיס אויפ'ן גייסט פון די אַמעריקאַנער יודען.

מיר נעהמען אַרויס פונ'ם דאָזיגען אַרטיקעל די כאַראַקטעריסטישסטע שטעלען, וואָס וואַרפען אַ ליכט אויפ'ן לעבען פון די יודען אין אַמעריקע, אין די איצטיגע שווערע צייטען.

דער קריזיס אין אַמעריקע האָט אַריינגעבראַכט אין דעם יודישען לעבען אינטערעסאַנטע ענדערונגען. ער האָט דערלאַנגט אַ קלאַפּ די ברייטע יודישע מאַסען; ער האָט אַמשטאַרקסטען געטראָפען די יודישע אַרבייטער; ער האָט שטאַרק אָנגעריהרט דעם מיטעל־קלאַס; ער האָט אַ טרייסעל געטון דעם יודישען הענדלער און האָט איהם אויך אַ ביסעל פעראָרימט, דער פריהערדיגער אויפגעקומענער גביר איז פּלוצלונג איינגעשרומפען געוואָרען.

אַוועק אַ שפּאַרער טייל פון זיין פערמעגען; ווי צווישען די פינגער האָט זיך ביי איהם אַרויסגעגליטשט אין טויזענדער דאָלאַר נאָך דעם צווייטען; איינגעדאַרט איז געוואָרען זיין באַנק־ביכעל, פערדאַרט און פערקוואַרט איז געוואָרען זיין שאַפען; אַ גרויסער טייל פון זיינע הייזער איז אַוועק ווי מיט רויך, עס האָט זיך אַ שאָקעל געטון אונטער איהם דער באָדען; עס איז פערשוואונדען זיין פריהערדיגע פעסטע זיכערקייט, זיין פריהערדיגער גלויבען אין זיך און אין דער צוקונפט און זיין פריהערדיגע זעלבסט־צופרידענקייט.

דער פריהערדיגער אויפגעקומענער גביר איז איצט געוואָרען אַ יודע, און צוזאַמען מיט זיין ירידה האָט זיך אויך געענדערט זיין בליק אויף דער וועלט, זיין בעציהונג צו דער אַרומיגער ווירקליכקייט, ער איז געוואָרען געשטימט מעהר מרה־שחורהדיג ער קוקט שוין נישט מיט אַזאַ זיכערקייט אויפ'ן לעבען, ער האָט שוין פערלוירען זיין צוטרוי צו דער אַמעריקאַנער עקאָנאָמישער און פּאָליטישער לאַגע.

ער איז געוואָרען מעהר געניגט צו ראַדיקאַלע געדאַנקען. אין זיין נייער ראַדיקאַלער שטימונג איז ער גרייט אָפט אַ קעהר צו טון זיך עקסטרעם לינקס, ער העט זיך אַפילו צו מיט אויפמערקזאַמקייט און אינטערעס (און אָפטמאָל אַפילו מיט סימפּאַטיע) צו דער קאָמוניסטישער פּראָפּאַגאַנדע.

דער ניי־געבאַקענער „ראַדיקאַל" פון דעם מיטעל־קלאַס האָט פּלוצלונג דערפיהלט אַ בענקשאַפט נאָך זיין ווייטער פערגאַנגענהייט, נאָך זיין יוגענד, ווען ער איז געווען אַ פייערדיגער רעוואָלוציאָנער אין דער אַלטער היים. ער דערמאָנט איצט אָפט די אַמאָליגע געהיימע פערזאַמלונגען ערגעץ אין וועלדעל. די אַמאָליגע געפעהרליכע דעמאָנסטראַציעס מיט די רוזיקאַלישע אונטערערדישע אונטערנעהמונגען, אין האַרצען ביי איהם הויבט איצט עפּעס אָן צו נאָגען: ער האָט פּלוצלונג דערפיהלט אין זיך ווידער דעם אַמאָליגען צאַפּעל, דעם אַמאָליגען ווידערשפּעניגען גייסט.

עס פיהלען זיך איצט אין איהם אויך אַנדערע טשיקאַווע ענדערונגען.

פאַר די „פּראָספּעריטי"־יאָהרען האָט זיך אַ טייל פון דעם יודישען מיטעל־קלאַס אַביסעל דערווייטערט פון דעם אַלגעמיינעם יודישען לעבען. די אַמביציע פון דעם דורכשניטליכען אויפגעקומענעם גביר איז געווען צו דערנעהנטערען זיך צו די אַסימילירטע יודען, אַריינצוגעהן אין די יחסנ'דיגע קרייזען פון די „יאַהודים" אָדער זיך אַזוי אַמעריקאַניזירען, עס זאָל גאָר קיין שפּור נישט בלייבען פון זיין יודישקייט, ווען אַזאַ יוד וואָלט געקענט איבערמאַכען זיין לאַנגע יודישע נאָז אויף אַ גוי'אישע, וואָלט ער עס געטון. אַלץ, וואָס שמעקט מיט יודיש, האָט דערנערווירט, און אָפּגעשטויסען. ווען אַזאַ יודען פלעגט געלונגען אַנצושפּאַרען אין די „הויכע פענסטער" פלעגט ער זיך פיהלען גליקליך. אויב ער אַליין האָט עס נישט געקענט דערגרייכען, האָט ער געטרוימט אַז כאָטש זיינע קינדער זאָל עס געלונגען.

ס'איז אָבער געקומען דער קריזיס און האָט אויסגעניכטערט אַ סך פון אַזעלכע אויפגעקומענע און דערווייטערטע יודען. אין זייערע נשמות האָט זיך אָנגעפאַנגען אַ נייע אַרבייט, נייע שווערע איבערלעבונגען בעמערקען מיר ביי זיי פאַר די לעצטע פאַר יאָהר.

אַ טייל פון זיי האָט זיך איצט צוריק אַ קעהר געטון צו די קרייזען, פון וועלכע זיי זענען אַוועק, זיי האָבען איצט אָנגעהויבען צו אינטערעסירען זיך מעהר מיט יודישע אינטערעסען; מיט אומזיכערע לאַנגזאַמע טריט ווענדען זיי זיך איצט צו זייערע אַלטע בעקאַנטע און פריינד, מיט וועלכע זיי האָבען געהאַט איבערגעריסען די בעציהונג פאַר פיל יאָהרען.

זיי הויבען אָן צוציהען זיך צו די מיינונגען און שטימונגען פון דעם ברייטען יודישען עולם.

דאָס ראַדיקאַלע ווינטעל וואָס האָט פּלוצלונג אַריינגעבלאָזען אין יענע מעהר אָדער ווייניגער פערמעגליכע און אַסימילירטע קרייזען האָט געשאַפען ביי זיי אַן אינטערעסאַנטע שטימונג. „ראַטען־רוסלאַנד" איז געוואָרען אַ פּאָפּולערער ווערטעל אין די סאַלאָנען פון אַזעלכע ניי־געבאַקענע ראַדיקאַלען. מיט פערגלאַנצטע אויגען רעדט וועגען דעם ווייטען „געלאָבטען לאַנד" דער יונגער סטודענט אָדער דאָס יונגע מיידעל אין אַזאַ עכט־בורזשואַזער אַסימילירטער יודישער היים; און מיט אַ פרומער מינע זיפצט אויס זיין בענקשאַפט און ענטוזיאַזם אויך דער טאַטע, דער פערטרוימטער יורד, וואָס האָט נעבעך פערלוירען אין וואָל־סטריט אַ היבשע פּאָר דאָלאַר.

מילדע שטראַפען פאַר נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע אָנפאַלער

פראַנקפורט (יט"א) אין היגען געריכט איז פאָרגעקומען אַ פּראָצעס געגען 3 מיטגלידער פון דער „היטלער־יוגענד", וועלכע האָבען מיט אַ צייט צוריק בעפאַלען אַ גרופּע שוצלאָזע יודישע סקוטען נישט ווייט פון אָפענבאַך. דער פּראָקוראָר האָט געפאָדערט פאַר איין אָנגעקלאָגטען 6 חדשים און פאַר צוויי צו 4 חדשים תפיסה. דער אורטייל פון געריכט איז אויסגעפאַלען אונגעוואַרטעט מילד. איין אָנגעקלאָגטער איז פולשטענדיג פרייגעשפּראָכען געוואָרען און די צוויי איבעריגע זענען פערמשפּט געוואָרען צו בעצאָהלען צו 25 מאַרק שטראַף.

בערלין (יט"א) דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער דעפּוטאַט בערגער איז צוגעצויגען געוואָרען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר אַן אַנטי־יודישער פּאַגראָם־רעדע, וועלכע ער האָט געהאַלטען אין קעלן מיט 8 חדשים צוריק. בערגער האָט ביז איצט גענאָסען פון פּאַרלאַמענטאַרישער אימוניטעט, אָבער נאָכ'ן פונאַנדערלאָזען דעם רייכסטאַג וועט ער געשטעלט ווערען פאַר'ן געריכט.

סאָוו.־רעגירונג וויל פערמשכונען דעם צאַרס קרוין־ציהרונג
פאַר אַ הלוואה אין אַמעריקאַ

אין דער סאָוויעטישער רעגירונגס־באַנק ווערט אונטער אַ שטרענגער וואַך געהאַלטען די גרעסטע קאָלעקציע פון ציהרונג אין דער גאַנצער וועלט.

די קאָלעקציע בעשטעהט פון דעם צאַרס קרוין־ציהרונג, וואָס ווערט געשאַצט אין 250 מיליאָן דאָלאַר. איין שטיק ציהרונג אַליין, די קרוין, מיט וועלכער יעקאַטערינא די גרויסע איז געקרוינט געוואָרען איז ווערט 52 מיליאָן דאָלאַר. די קרוין בעשטעהט פון 5 טויזענד בריליאַנטען און אַ גרויסען רובין און וועגט איבער פינף פונט.

אַ גאָלדענער סצעפּטער, וואָס איז געוועזען דער סימבאָל פון דער ראָמאַנאָוו־הערשאַפט ווערט געשאַצט אין 32 מיליאָן דאָלאַר. אין געוויסע קרייזען רעדט מען איצט, אַז רוסלאַנד זאָל זיך שיידען מיט דער קרוין־ציהרונג און עס איינלייגען אַלס משכון פאַר אַ ריזיגע הלוואה אין אַמעריקע, כדי צו קויפען די נויטיגע מאַשינען פאַר דעם לאַנד.

נאָך דער רעוואָלוציע איז דער אוצר בעטראַכט געוואָרען אַלס דאָס אייגענטום פון פאָלק, מיט וועלכען מען טאָר זיך נישט שיידען. אָבער איינלייגען אַלס משכון הייסט נישט שיידען זיך מיט די צאַרישע קרוינען.

אין דער צייט פון דער מלחמה, ווען מען האָט געהערט, אַז פעטערבורג איז אין געפאַהר, האָט מען די צאַרישע ציהרונג אַריבערגעפיהרט פון ווינטער־פּאַלאַץ קיין מאָסקווע. די ציהרונג־קאָלעקציע איז אַריינגעפאַלען אין די הענד פון די באָלשעוויקעס, וועלכע האָבען אין 1922 פאָטאָגראַפירט אַלע אַרטיקלען, געשאַצט און פערשריבען זייער ווערט. געהויבענע געסט פלעגען געוועהנליך געפיהרט ווערען אין באַנק, וואו מען האָט זיי געוויזען דעם צאַרס קרוינען און זיין סצעפּטער. אין דער קאָלעקציע געפינט זיך דער אַזוי גערופענער אָרלאָוו־דימענט, וועלכער ווערט געשאַצט פאַר דעם שענסטען איידעל־שטיין אין דער וועלט.

איצט האַלט עס דערביי, אַז די זעלטענע קאָלעקציע, וואָס עס טרעפט אָן אַ פערטעל ביליאָן דאָלאַר, זאָל מוזען פערזעצט ווערען אַלס משכון און עס איז ערשט אַ פראַגע, צי עס וועלען זיך געפינען בעלנים, וועלכע זאָלען געטרויען געלד אויף די אַלע היסטאָרישע בריליאַנטען.

אקטועלע יודישע פראבלעמען אין בולגאריען

געשפרעך מיט׳ן בולגארישען פרעמיער-מיניסטער

סאפיא. (יט״א) דער יודישער היסטא־ריקער ד״ר נ. מ. געלבער, וועלכער געפינט זיך איצט אויף א שטודיען-רייזע אין בולגאריען איז אויפגענומען געווארען דורכ׳ן בולגארישען פרעמ־יער און אויסערן-מיניסטער ניקאלא מושאנאוו און האט געהאט מיט איהם א לענגערען געשפרעך וועגען אקטועלע פראגען פון בולגארישע יודען און וועלט-יודענטום.

ד״ר געלבער האט געשטעלט דעם פרעמיער־מיניסטער א רייהע פראגען, פארוואס אנערקענט נישט די בולגארישע רעגירונג די צענטראלע יודי־שע קאנסיסטאריע, פארוואס, ווערט דער בודזשעט פון יודישען שול-וועזען געדעקט דורך דער רעגי־רונג בלויז ביז 20 פראצ. און אנדערע. ד״ר געל־בער האט פעסטגעשטעלט, אז יעדען יודישען אויס־לענדער מוז פערוואונדערן דער פאקט, וואס נישט קוקענדיג אויף די פולע גלייכבערעכטיגונג איז צווישען די מלוכה בעאמטע נישטא קיין יוד. אויף די אלע אנפראגען האט דער פרעמיער-מיניסטער מושאנאוו געגעבען דעם ד״ר געלבער פאלגענדע ערקלערונג:

די בולגארישע רעגירונג זעהט איין די נויט־ווענדיגקייט פון א פארמעלער אנערקענונג פון דער יודישער קאנסיסטאריע, הגם פאקטיש איז שוין די עקזיסטענץ פון דער קאנסיסטאריע זייט לאנג אנער־קענט, און האט צו דעם צוועק בעשטימט א קא־מיסיע, וואס וועט גענוי שטודירען דעם סטאטוט פון דער קאנסיסטאריע. נאכדעם ווי די קאמיסיע וועט פארלעגען איהר בעריכט דעם מיניסטערען־ראט וועט די רעגירונג אננעמען א בעשלוס וועגען דער געזעצליכער אנערקענונג פון קאנסיסטאריום און פון דעם סטאטוט.

די רעגירונג און די זעלבסטפערוואלטונגען האבען ביז איצט געדעקט דעם יודישען שול־בודזשעט אין דער הויך פון 20 פראצענט. די סובווענציאנירונג אין אזא קלײנער מאס קומט אבער נישט פאר צוליב מאנגעל פון גוטען ווילען נאר צוליב דער שווערער ווירטשאפטליכער לאגע, וואס ערלויבט נישט צו אסיגנירען גרעסערע סומען פאר׳ן יודישען שול-וועזען. וואס איז שייך דער פראגע וועגען יודישע בעאמטע אין די מלוכה׳שע שטאדטישע אינסטיטוציעס דארף פעסטגעשטעלט ווערען, אז די בולגארישע רעגירונג אנערקענט די יודען פאר גלייכבערעכטיגטע בירגער. ערשט נישט לאנג האט די רעגירונג בעשטימט יודישע בעאמטע אין האנדעלס-מיניסטעריום, אין צענטראל־אינספעקטאראט פאר לעבענס-מיטלען-קאנטראל ווי אויך א יוד אלס מלוכה-אדוואקאט אין בורגאס. אויך אין די שטאדטישע זעלבסטפערוואלטונגען האבען די יודען פארנומען לעצטענס א רייהע פאס־טענס, אזוי אז עס קען נישט זיין קיין רייד וועגען בא׳צוולענען די יודען אין בעאמטען-וועזען.

בנוגע דער אקטיווער בעטייליגונג פון די בולגארישע יודען אין דער אינטערנאציאנאלער מינדערהייטען-בעוועגונג האט דער פרעמיער-מיניס־טער ערקלערט, אז די בולגארישע רעגירונג איז עלבסטפערשטענדליך גאנץ צופרידען מיט׳ן אקטי־ווען אנטייל פון די יודישע בירגער אין דער אינ־טערנאציאנאלער מינדערהייט-ענינים. די רעגירונג שאצט אויך אפ געהעריג די ארויסטריטען פון די יודישע פארשטעהערשאפטען אויף די אינטערנא־ציאנאלע צוזאמענפאהרען לטובת די בולגארישע מינדערהייטען. ליידער האבען די ביז-איצטיגע מינדערהייטען-קאנגרעסען זיך פערנומען מעהר מיט טעארעטישע דעבאטען און האבען נישט געבראכט קיין פראקטישע רעזולטאטען.

די בולגארישע רעגירונג און עפענטליכקייט בעמיהט זיך מיט דער גרעסטער סימפאטיע צו די ציוניסטישע שטרעבונגען צו שאפען א יודישע נא־ציאנאלע היים אין א״י און פערפאלגט מיט דעם ווארימסטען אינטערעס די גרויסע ענטוויקלונג דעם יודישען אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל. אלס בע־וויז, אז בולגאריען שטרעבט אונטערצוהאלטען מיט א״י ווירטשאפטליכע בעציהונגען, קען דינען דער פאקט, אז ערשט נישט לאנג איז ה׳ משה שלוש אין תל-אביב בעשטימט געווארען אלס בול־גארישער קאנסול. די יודישע עפענטליכקייט קען דעריבער זיין זיכער, אז בולגאריען וועט אלע מאל, ווען עס וועט נאר זיין נויטיג שטיצען פאר די אינטערנאציאנאלע פאקטארען דעם יודישען אויפבוי-ווערק אין א״י.

עס געהערט שוין צו בולגאריענס פאליטישער טראדיציע צו בעקעמפען דער אנטיסעמיטיזם. ארויסגעהענדיג פון דעם שטאנדפונקט וועט בול־גאריען זיך ארויסזאגען אויף דעם פארום פון פעל־קער-בונד פאר דעם פארשלאג צו שאפען אן׳איני אינטערנאציאנאלע קאנווענץ צו בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם.

בולגאריען קען נישט קיין אנטיסעמיטיזם און בעטראכט יעדען יודען פאר א מלוכה-בירגער מיט גלייכע רעכט, וועלכע ערפילט שטענדיג זיינע פליכטען לגבי דעם בולגארישען פאטערלאנד, גלייך ווי דאס איז געשעהען בעת דער לעצטער וועלט־מלחמה, ווען יודען האבען ארויסגעוויזען פיל העל־דענטום און אפפערווילליגקייט. די בולגארישע מלוכה בעקעמפט מיט שארפסטע מיטלען דעם קריגערישען אנטיסעמיטיזם און נעמט אן די נויטיגע שריט, כדי נישט צו דערלאזען צו דער פערשפרייטונג פון אנטיסעמיטישע און נאציאנאל - סאציאליסטישע לאזונגען, וועלכע ווערען איםפארטירט פון אויס־לאנד. די בולגארישע רעגירונג האלט פאר איהר פליכט צו בעשיצען די יודישע בירגער געגען יעדער אנטיסעמיטישער בעוועגונג.

„דוד און גלית"—פאראד אין בעלגיען

(פון אונזער קארעספאנדענט)

אין דער בעלגישער פראווינץ ענא איז פער־האן זעהר אן׳אינטערעסאנט שטעטעלע, את די קארטיגע איינוואוינער לעבען זיך מקדמונים אן רוהיג און לוסטיג, ווי דאס רוב וואלאנער פון יענער פראווינץ. און היטען אפ אלע אלטע יום־טובים און שמחות.

איינער פון די לאקאלע פייערונגען אין את, געהער בלי ספק צו די אינטערעסאנטסטע פאלקס־פערוויילונגען אין בעלגיע. זי האט גאר א וויכטיגע בעדייטונג פאר׳ן שטודיום פון די בעלגישע פראר־ווינציעלע מנהגים און טראדיציעס. גלייכצייטיג איז זי נישט ווייניגער אינטערעסאנט פאר א יוד, צוליב דער „יודישער" בעפארבונג.

איטליכעס יאהר אין דער וואקאציע צייט, בעת דעם אזוי גערופענעם „קערמעס" בעקומט דאס דא זיגע געוועהנטליך, זייער שטילע שטעטעלע א יום־טוב׳דיגען אויסזעהען: דאמאלט פייערען די אטער־תושבים זייער „דוד־ און גלית"־יום־טוב.

ער ווערט געפייערט מיט אן׳אויסערגעוועהנלי־כען פאראד דורך א דורכמארש פון א גרויסען צוג און א דוד גלית-שפיל".

דער פאראד איז היינט אן׳עכט בירגערליכער יום-טוב. ער האט אבער, ווי די מייסטע פאלקס־יום טובים א רעליגיעזען אורשפרונג.

וועגען אויפקום פון דעם יום-טוב גייען ארום פערשידענע ווערסיעס. א טייל כראניקעס דערציילען, אז דער יום טוב נעמט זיך פון א צופעליגער פראצעסיע וואס איז איינגעצאהלט געווארען אינ׳ם יאהר 1250 צוליב א שרעקליכער מגפה, וואס איז דארט דעמאלט אויסגעבראכען. בשעת דער דערמאנ־טער פראצעסיע איז עס אראנזשירט געווארען די ערשטע דוד- און גלית-שפיל". פערהאן א לעגענ־דע, אז אזוי ווי דוד האט בעת דער שפיל בעזיגט גליתען, האט זיך די מגפה אפגעטון פון דער שטאט...

פערשטעהט זיך, אז דאס „דוד-גלית-שפיל" האט היינט נישט מעהר דעם אויסזעהען, וואס דער־מאלט. יעדער פאלקס-יום-טוב מאכט דורך אן־ענטוויקלונג אין פערשידענע צייטען און אונטער פערשידענע רעזשימען האט דער פאראד געביטען זיין אויסזעהען, ביז ער האט אנגענומען די היינטיגע פארמען.

* * *

דריי א זייגער נאכמיטאג צעקלינגט זיך דער גרויסער קירכען גלאק און רופט דעם עולם צו דער פייערונג. די גאנצע בעפעלקערונג פון את און פון די ארומיגע שטעטלעך, קינד און קייט, — אלץ לויפט זיך צוזאמען אויפ׳ן קלינג.

„גלית" מיט זיין דאמע (אין א תפיסה שלייער און מיט א בוקעט בלומען אין האנט) ווערען אונטער־געפיהרט פונ׳ם עולם ביז פאר׳ן ראטהויז.

דארט קומט זיי אנטקעגען דער שטאט-ראט אין פולען קאמפלעט, מיט׳ן בירגער-מייסטער בראש; און ס׳בילדעט זיך אויס א צוג, אן דער שפיץ פון וועלכען ס׳גייען עטליכע ארקעסטערס, דאס פאר־על „גלית" מיט זיין דאמע, דער פאסטוך „דוד" און — א טייוועל...

אויפ׳ן גאנצען וועג זענען זיך גלית און זיין כלה שטארק משמח ווי אמתע חתן כלה. זיי טאנצען און זינגען אונטער פערשידענע מאדערנע דזשאז־נגינים. פון צייט צו צייט הערט זיך א שאס. אזוי דערגייט דער צוג ביז צו דער קירכע, וואו דער ארקעסטער שפילט א ספעציעלען „גלית-מארש" פון דער קירכע לאזט זיך דער עולם אום צום ראט־הויז וואו עס קומט פאר די „אמתע" דוד און גלית־מלחמה.

אן׳אינטערעסאנטע סצענע איז, ווען דוד ווארפט גליתען דעם באל און זאגט אויף פראנצויזיש:

— „ער האט דערפיהלט גאטס האנט, דער פאס־קודניאק"!

אויף וואס גלית ענטפערט איהם:

— „דערווייל בין איך נאך נישט טויט!"

נאכדעם, ווי די צערעמאניע איז פערענדיגט, גייט איטליכער אהיים עסען דעם ספעציעלען „גלית־קוכען", וואס די אטער באלעבאסטעס באקען צו דער געלעגענהייט.

נישט ווייניגער אינטערעסאנט ווי די מלאכה איז דער צוזאמענשטעל פון צוג, וועלכער מאכט דעם איינדרוק פון אן׳עכטען קארנאוואל-צוג.

ער ווערט ארגאניזירט פון דער שטאט-פערוואל־טונג. עס נעמען אין איהם אנטייל עטליכע קאר־נאוואל-וועגענער, אויף וועלכע עס זיצען ארקעס־טערס, כלערליי פערשטעלטע און „ריזען".

צוערשט מארשירען די פייערלעשער, נאך זיי גייט דער ערשטער „ריז", אן׳אדלער; נאך דעם אדלער מארשירט א צווייטער ארקעסטער דערנאך א שיף מיט „נעאפאלער פישער". א גרופע „מאטראז־זען" וואס פיהרען צו דער תליה א „שולדיגען" בעגער א. אז. וו. עס פעהלט אפילו נישט אין דעם צוג „שמשון הגבור" און אנדערע ביבלישע געשטאל־טען. שמשון הגבור טראגט דעם זאל פון בית-המקדש דער עולם ארום דערציילט זיך טאקע די גבורות, וואס דער דאזיגער יודישער העלד האט אמאל בע־וויזען...

* * *

עס איז אינטערעסאנט, אז די מייסטע איינוואוי־נער פון את, וואס פייערען זיך אזוי מיט דוד המלכס נצחון, ווייסען גארנישט וועגען די היינטיגע יו־דען. זיי ווייסען צומאל נישט, אז עס זענען נאך פערהאן יודען אויף דער וועלט...

מ. י. נירענבערגער.

קלעפסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

נעהמט אן די דרוקעריי פון

„נייעם פאלקסבלאט"

די קלעפסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט

און פונאנדערגעקלעבט איבער דער שטאט.

ראדז ביינאכט

געזעהען, געהערט און פערצייכענט

פון אב—נעק

„חתנים"

איהר זעהט זיי אין אלע גאסען, מעהרסטענ־טייל אויף די רוגעס. אויסגעפרעסענע, אויסגע־ריזטע יונגען מיט רויטע קארקען, מיט גראבע שטעקענס אין די הענד. געהען פון רוג צו רוג: פון רוג פיעטרקאווער — זאוואדזקא, געהען זיי ביז דער דלוגא. פון רוג נייעם מארק — קאנסטאנ־טינער ביז זאכאדניא — יעטוועדער האט זיך זיין „ראיאן", און דעם דאזיגען „ראיאן" היט ער אפ מיט דער גרעסטער פינקטליכקייט.

ווער זענען זיי אט די דאזיגע „שומרים?" — „חתנים!" יעדער „חתן" האט אין דער גאס איינע, אדער צוויי „כלות". „שטעהט ער אויף דער וואך". און היט די „כלה" (אדער „כלות") זיי זאלען נישט „פרוזשנעווען", און די „כלות", אויס־געפוצט אין „עסיג און האניג", „מארשירען" פון רוג-צו-רוג, און ווארפען פערשייטע זינדיגע בליקען אויף רעכטס און לינקס.

בעמערקען זיי א „יאלד", קלעבען זיי זיך צו צו איהם, נעמען איהם אונטערן ארעם, און פון דעם „פרייער" בעארבייטען.

אפטמאל לאזט זיך פון אזא „אונטערהאנ־דלונג" אויס א בוידעם, אבער די „מעדלעך" מיט די רויטע קאפעלושלעך, מיט די שווארצע רעזיער אונטער די אויגען, מאכען זיך וועניג פון די דורכפאלען — זיי שפאנען ווייטער פון רוג-צו-רוג אהן אויפהער. צי רעגען, צי שניי, ווינטער צו זומער — די „כלות" דערפיהלען הייליג זייערע פליכטען צו זייערע „חתנים"...

די „חתנים" היטען זייערע „כלות" ווי אן־אויג אין קאפ. טאמער האט איינע געכאפט א „העכט", ווארט ער שוין פארן טויער, און ווי נאר זי האט „ערפיהלט איהר פליכט", נעמט ער פון איהר אפ דעם „פדיון". וואס זי גיט זעהר גערן אפ דעם „חתן".

אפטמאל ברעכען אויס סכסוכים; די „מייד־לעך" „צפוועטלען" זיך צוליב א „גאסט", וואס איינע האט „אפגעשלאגען" ביי א צווייטער. ביי א סכסוך קומען צו היכף די „חתנים", און אפט־מאל ביי אזא „סכסוך", געהען די „שטעקלעך" אין דער ארבייט אריין, ביי „ערנסטערע סכסו־כים", לערענט מען זיך „שחיטה", און הלוים רינט ווי וואסער.

דער פראווינצער יוד מיט דער וואליזע?

אויף רוג זאכאדניע און זאווארזקא, לויפט א יודעל מיט א שווערער וואליזע, דער יודעל לויפט און סאפעט, דער שווייס ריגט פון איהם — ער איילט צום צוג! ער איילט אהיים צוקומען מיט דער סחורה, וואס ער האט איינגעקויפט אין לאדז.

לויפט דער יודעל מיט דער שווערער וואַ־ליזע, און פלוצלינג בלייבט ער שטעהען ווי א געליימטער.

וואס איז געשעהען? — אן „אייגעל!" פון קעגענאיבער, אויפ׳ן צווייטען טראטואר, נעבען „מאנטייפעל", האט איהם א „בליק געטון" פאר די אויגען, און ער איז געבליבען ווי א פער־גליווערטער.

אויפ׳ן צווייטען טראטואר דרעהט זיך דער יצר-הרע אין העל קאסטיומעל און ווינקט, רופט און הנ׳רעלט זיך...

דער יוד מיט דער שווערער וואליזע שלאגט זיך מיט׳ן יצר-הרע: יא געהען, נישט געהען. ער נעמט די וואליזע, און וויל נאכגעבען דעם יצר־הרע, דערמאנט ער זיך אין זיין ווייב, דרעהט ער אויס דעם דישעל, און וויל צוריקגעהען, דערזעהט ער די „אייגעלעך" פון צווייטען טראטואר...

געהט דער יוד פון רוג זאכאדניא ביז רוג פיעטרקאווער. געהט און שטעלט זיך אפ. געהט און שטעלט זיך אפ — א „ביטערע מלחמה" פיהרט ער מיט׳ן יצר-הרע: יא געהען, נישט געהען?

טודרוס — דער בייגעל-פערקויפער

— ב-יי-ג-ע-ל! פ-ר-י-ש-ע ב-יי־ג-ע-ל! — רופט טודרוס דער בייגעל-פערקויפער מיט זיין הייזעריגער, האלב פערשלאפענער שטימע.

ווער פון די נאכט-וואנדערער קען נישט טודרוס׳ן דעם בייגעל-פערקויפער?

א יודעל מיט„ טשאפע" איבער די אויערען. מיט צוויי גרויסע ציין ווי די שפיזען, און אייביג שמייכעלט ער — דאס איז טודרוס דער בייגעל־פערקויפער.

ביי טאג זעהט מען איהם נישט אויף דער ליכט-שיין. ערשט ארום 1 ביינאכט הערט מען זיין הייזעריגע שטימע — ב-יי-ג-ע-ל! פ-ר-י-ש-ע ב-יי-ג-ע-ל!

טודרוס איז א „ספעציאליסט" אין זיין „בראנזשע"; די בייגעל זענען ביי איהם א „נעבען־געשעפט". ער האט אויף לאגער, וואס אייער הארץ גלוסט: ווילט איהר בייגעל, איז בייגעל. ווילט איהר עפעס צו די בייגעל, האט ער אויך, און רעדען רעדט ער נאר „לשון-קודש":

— אפשר ווילט איהר א „קטורת׳ל?"

— אפשר האלט איהר ביי א „לחיים?"

— און אפשר דארפט איהר... ביי מיר בע־קומט איהר אלץ, וואס אייער הארץ גלוסט!...

אלע, אלע קענען טודרוס׳ן, דעם בייגעל־פערקויפער. גאנצע נעכט דרעהט ער זיך איבער די לאדזער גאסען, און שרייט: ב-יי-ג-ע-ל!...

פאר אונזערע קינדער

וועכענטליכע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

וואונדער איבער וואונדער

א קונץ ווי אזוי צו מאכען פון בלוט וואסער און פון וואסער בלוט

וואש זיך אפ די הענד, פערקאטשע די אר-בעל און שטעל אוועק אויפ'ן טיש דריי בראנפען-גלעזלעך, אהן בראנפען. אין דעם ערשטען גלע-זעל, גיס אן ביז אין דער העלפט מיט קאלך-וואסער.

אין צווייטען גלעזעל גיס אריין א ביסעל וואסער, בעפארב מיט פענאלפטאליין פולווער אין דריטען גיס אריין א ביסעל כלאר-זויער צומישט אין וואסער.

די אלע זאכען קען מען בעקומען אין אפ-טייק, ווי אין א פארבען-געשעפט. מאכט נישט אויס אויב דער אפטייקער וועט אין כעס ווערען.

די דריי פערשידענע פליסיגקייטען, וואס אזעלכע שפרוכען געהיימנישפולע נישט פערשטענד-ליכע פאר דיינע חברים און גיס איבער עטליכע טראפענס פון ערשטען גלעזעל אין צווייטען — און באלד וועט די פליסיגקייט אין צווייטען גלעזעל בעקומען בלוט-קאליר.

רוף צו נעהנטער דיינע חברים און זאלען עס בעקוקען מיט זייערע אויגען: פון וואסער האסטו געמאכט בלוט.

דערנאך גיס איבער פון דריטען גלעזעל עטליכע טראפענס אין צווייטען אריין — און באלד וועט די רויטע בלוט קאליר פערשווינדען און ווערען צוריק וואסער — פון בלוט האסטו געמאכט וואסער...

…נען אין דריי גלעזלעך האבען איצט נישט קיין …ליר און זענען ענליך צו וואסער.

אויב דו האסט איינגעלאדען דיינע חברים צ…ים אדורכפיהרען דעם עקספערימענט, זעץ זיי אויס נאהענט ביים טיש. וואו עס זענען אויסגע-שטעלט די פלעשלעך מיט פליסיגקייטען, און דו …לין, קריך ארויף אויף א בענקעל, פערקאשער נאכמעהר די ארבעל און נעם אין האנד אריין א …דין, קאלירט שטעקעלע, און וועסט אנהויבען דער-…מיט בעווייזען וואונדער איבער וואונדער — ממש כישוף...

מאך מיט'ן שטעקעלע פון רעכטס אויף לינקס און פון לינקס אויף רעכטס, זאג דערביי

דער עקספערימענט וועט זיכער שטארק אויסנעמען ביי דיינע חברים, וועלכע וועלען דיך האלטען פאר א כישוף מאכער...

אין דער אמת'ן אבער איז עס גארנישט קיין כישוף, נאר א געוועהנליכע כעמישע דערשיי-נונג, וועלכע קומט פאר ביים צוזאמענמישען צוויי פערשידענע פליסיגקייטען מיט בעזונדערע איי-גענשאפטען.

איצט וואש גוט אויס די גלעזלעך, שטעל זיי אוועק אויף זייער ארט און צוזאמען מיט זיינע חברים, געה זיך איבער א ביסעל אויף דער פריי-ער לופט.

זישא לאנדוי

א וואונדערליכע מעשה
פון א בראווען קאפיטאן, א ווייס פערד און 300 מאטראזען

— 1. —

עס האט א ווינט צעבראכען,\
אין מיטען ים א שיף,\
די נאכט געווען איז פינסטער,\
דער ים איז געווען טיף.

דער קאפיטאן דער בראווער,\
האט נישט קיין סך געקלערט,\
ער הייסט מען זאל איהם זאטלען\
זיין ווייסען פלינקען פערד.

שוין שטייט דאס פערד דאס ווייסע\
און דרייט זיך מיט דעם עק.\
דער קאפיטאן דער בראווער\
ער לאזט זיך אינ'ם וועג.

ס'איז שנעל די פייל פון בויגען,\
דאס פערד נאך שנעלער איז!\
און פון דעם פערד נאך שנעלער\
זיך טראגען זיינע פיס!

דער ים געווען איז שטורמיש,\
ווי ימים דארפען זיין,\
נאר קומט א הויכע כוואליע\
שלינגט באלד דאס פערד זי איין.

דאס פערד שלינגט איין די כוואליעס,\
און יאגט, און יאגט און יאגט, —\
און מיטאמאל א זינגען\
דער פייער ווינט צעטראגט.

ווער האט זיך דא צעזונגען?\
וואו זינגט מען? באהנט צי ווייט?\
דאס זינגען די מאטראזען,\
דריי הונדערט בראווע לייט.

אז ס'דארף דא זיין מאט־ראזען\
קאן יעדערער פערשטיין.

דער קאפיטאן דער בראווער\
האט נישט קיין הארץ פון שטיין!

און ווען די שיף געמט זינקען,\
אין זעלבען אויגענבליק.\
די דינער זיינע רופט ער,\
או והייסט זיי דרייען שטריק.

און שוין, דער שטריק איז פערטיג,\
ער מאכט א גרויסען שלייף,\
פערווארפט אויף די מאטראזען\
נאך ענגער פון א רייף.

און צוגעבונדען האט ער\
זיי אלע צו דעם עק.\
פון ווייסען פערד, דעם פלינקען,\
און לאזט זיך אין דעם וועג.

אוודאי איז נישט פריילעך\
ביי נאכט אין ים צו זיין,\
איז זאגט מען, זאגט מען תהלים\
מען טרינקט צו ביסלעך וויין.

מען גלעט די בערד די לאנגע,\
מען רעדט פון אלטער צייט\
און פון די חדר־יאהרען,\
וואס זענען ווייט שוין, ווייט.

און עפעס ווערט פערשלונגען,\
און עפעס נישט דערזאגט,\
דאס פערד שלינגט ווייטער כוואליעס,\
און יאגט, און יאגט, און יאגט.

לאנג האט דער וועג גענומען,\
ווי יעדען איז בעקאנט\
נאך סוף כל סוף געקומען\
זיי זענען אין א לאנד.

(סוף קומט).

רבי יהודה הלוי (1086-1142)
(גרויסע יידישע פערזענליכקייטען)

אלס איינעם פון די גרויסע פאעטען אין עלפטען יאהר הונדערט איז צו פערצייכענען ר' יהודה דער זוהן פון שמואל הלוי.

געבוירען איז ער אין דער שטאט טאלעדא, אין קאסטיליא, שפאניען, אין יאהר 1086.

ער האט געקראגען די העכערע בילדונג אין די ישבות פון די בעסטע תלמודיסטען. אין ר' יהודה הלוי'ס שירים איז צו זעהן, ווי דער דיכטער שטעלט זיך אפ, בעזונדערס, אויף דער ליבע צו דער תורה, ליבע צום פאלק, ליבע צו ארץ ישראל, און ליבע צו דער גאציאנאלער האפ-נונג. די אלע שירים ווערען ביים דיכטער פער-רעכענט אלס „שירי קודש" הייליגע לידער.

חוץ „שירי קודש" האט ער געשאפען „שירי חול", וועלטליכע לידער. געשריבען אין א שעהנער העבראאישער שפראך.

פונ'ם אלטען דיכטער ר' משה בן עזרא, וועלכער האט געזעהן די פעהיגקייטען פון ר' יהודה הלוי נאך ביי 18 יאהר, און האט איהם צוגעגעבען מוט צו זיין ארבייט, ביז צום דיכטער ר' יהודה אלחריזי, וואס האט געלעבט מיט 50 יאהר שפעטער נאך ר' יהודה הלוי, ווי אויך ביז'ן גרויסען דיכטער פון די שפעטערע דורות, היינריך היינע, האבען אלע אנערקענט ר' יהודה הלוי'ן אלס גרעסטען דיכטער. א שטארקען ווילען האט ר' יהודה הלוי געהאט צו קומען קיין ארץ ישראל. זיין בענקשאפט און זיין ליבע צו ארץ ישראל זעהען מיר אין זיינע לידער, וואס ער האט גע-שאפען. דאס זענען די פאפולערע „שירי ציון" — די ציון-לידער.

ווען ער ווערט אלט 60 יאהר פערלאזט ער זיין בת יחידה, ער שיידט זיך מיט זיינע פריינד, אין אהן שום קלעהר פון סכנה וואס פלעגט פאר-קומען אין יענער צייט בעת דער רייזע איבער'ן ים, שטייגט ער איין א צופרידענער אויף דער שיף צו פאהרען קיין ארץ ישראל.

בעת זיין רייזע אויפ'ן ים האט ער געשא-פען א רייהע לידער, וואס ווערען אנגערופען „שירי הים" — ים-לידער.

אין אלע האפענס, וואו ר' יהודה הלוי האט אויסגעשטיגען האט מען איהם געמאכט זעהר א גרויסען כבוד, ביז ער איז צוגעקומען צו דער שטאט אלעקסאנדריא אין מצרים, דארט האט ער זיך געלאזט ווייטער פאהרען מיט דער שיף. אבער וואס ס'איז מיט איהם פארגעקומען ווייסט קיינער נישט, און ס'איז אומבעקאנט דאס יאהר פון זיין טויט, ווי אויך דאס ארט פון זיין קומען צו קבורה.

די לעגענדע, וואס פערענדיגט די ביאגראפ-יע פונ'ם משורר (דיכטער) ר' יהודה הלוי דער-צעהלט, אז ער איז געקומען קיין ארץ ישראל און נאר בעטראטען די הייליגע ערד, איז ער אנידערגעפאלען. געקושט די ערד און געוויינט אויף איהרע חורבות און פערוויסטונגען.

אין דעם מאמענט איז אנגעקומען אן'ארא-בער, וועלכער האט איהם אריינגעשטאכען א שווערד אין הארצען, האט ער אויסגעהויכט די נשמה ביי זיין לעצטען שיר „ציון הלא תשאלי". דאס איז געשעהן אין יאהר 1142.

מרדכי לייזנער

ביכלער
— פון — י. י. סיגאל.

וועלט ארויס און וועלט אריין,\
וואס פערגאנגען איז פערגאנגען.\
כאפיהר מיין קינד אין וועלט אריין\
צו פערנעהמען קליינגעקלאנגען.

אלע זאכען זענען אלט,\
נייע נאר זענען יונגע אויגען —\
אויפ'ן בלאט פון בוים וואס פאלט,\
אויף די פרישע קארנזאנגען.

ביכלעך האט מיין טייער קינד,\
לערנט עס די בייעסטע זאכען,\
וואס עס מיינט א צפון־ווינט,\
און ווי לענדער רעדען שפראכען.

אוועגט לערענט זי מיט זיי\
לידער שעהנע אויסעגווייניג,\
פערזען פיינע אלעריי,\
פון א בעטלער ,וואס הייסט :קעני:.

פון א קינסטלער אין אריענט\
וועלכער האט געקאנט בעווייזען\
מיט די נאקעטע צוויי הענט\
אויסקנעטען א לייב פון אייזען.

דא א קנייטש און דא א בייג\
מיט די וואונדערליכע פינגער,\
און דאס אייזען האט ווי טייג\
זיך געבויגען גרינג און גרינגער.

דער טאטע שטרייקט
— פון — שמואל לאי

אין א גרויס שמוציגען הויף, וואו ס'זענען פאראן א סך שכנים, וואוינען הערשעלע און פע-רעלע, צוזאמען מיט זייערע עלטערען, וועלכע פערנעהמען איין צימער.

איינמאל אין א פארנאכט, ווען הערשעלע און פערעלע זענען אהיימגעקומען פון פארק, האט זיי דער טאטע צוגערופען צו זיך און געזאגט:

— קינדערלעך, מארגען וועל איך אייך בע-גלייטען אויף אייער שפאציר, ווייל די פאבריק וואו איך ארבייט איז ארויס אין שטרייק.

פערעלע, וועלכע איז מיט א פאר יאהר יונגער פון איהר ברודערל, האט נישט פערשטאנען וואס דער פאטער וויל זאגען מיט דעם, האט זי באלד געפרעגט:

— טאטע, וואס איז דאס אזוינס א שטרייק?

איידער דער פאטער האט צייט געהאט איהר צו ענטפערען, האט הערשעלע, וועלכער האט געהערט זיין שוועסטערל'ס פראגע, — איהר באלד א זאג געטון ערנסט ווי א דערוואקסענער מענש:

— פערעלע, דו ביזט דאך א נארעלע, וואס פערשטעהסטו נישט? די ארבייטער זענען מיד געווארען. ווייל זיי ארבייטען שטענדיג, מאכען זיי א שטרייק אויף אפצורוהען זיך א ביסעל...

דער טאטע האט איראניש א שמייכעל געטון.

— נארישע קינדערלעך — האט ער געזאגט, — קיין שום ארבייטער שטרייקט נישט אויף אפ-צורוהען זיך. היינטיגע צייטען איז מען צופרידען, אז מען ארבייט שטענדיג. אז א פאבריק געהט ארויס אין שטרייק, איז דאס דערפאר, ווייל די ארבייטער פאדערען בעסערע בעדינגונגען. איהר פערשטעהט?

— יא-יא — האבען זיי ביידע געענטפערט צוזאמען, כאטש גוט פערשטעהן דעם ענין האבען זיי נישט פערשטאנען...

אויף מארגען נאכמיטאג, איז דער טאטע אוועק מיט זיי אין פארק. דארט איז היינט געווען נישט נאר קינדערלעך, נאר אויך א סך עלטערע מענשען, וועלכע האבען עדות געזאגט, אז דער שטרייק איז א גאנץ גרויסער...

פון דעם טאג אן, פלעגט דער פאטער זיי בעגלייטען אלע טאג, ווייל דער שטרייק האט לאנג געדויערט. עס האט דערגרייכט אזוי ווייט, אז ס'האט זיי שוין כמעט געפעהלט פון דאס נויטיגסטע.

הערשעלע און פערעלע האבען בעמערקט, אז ס'איז זיי נישט אזוי גוט ווי פריהער, (כאטש גוט איז זיי קיינמאל נישט געווען). נאר כל זמן ס'איז נאך געווען ברויט מיט עפעס, זענען די קינדערלעך געווען צופרידען, אבער, אז אין שטוב האט זיך שוין מעהר נישט געפונען, ווי נאר דא-רע שטיקלעך ברויט, האבען זיי אנגעהויבען צו פראטעסטירען.

איינזעהענדיג, אז קיין פראטעסטען העלפען נישט, האט הערשעלע איינמאל פארגעשלאגען פע-רעלען, אז זיי זאלען מאכען א שטרייק, נישט עסען א גאנצען טאג.

— יא, יא, — האט ער איהר געזאגט — פאלג מיך, א סך, א סך שטרייקען, וועלען מיר אויך שטרייקען!...

— זאל זיין אזוי ווי דו זאגסט — האט פערעלע נאכגעגעבען.

און די קינדערלעך האבען געהאלטען ווארט...

אויף מארגען האבען זיי געמאכט א הונגער-שטרייק, אבער נישט דערפאר, וואס זיי האבען פאריגען טאג אזוי בעשטימט, נאר ווייל דאס מאל האט שוין אויך אויסגעפעהלט ברויט, ביים שטריי-קענדען ארבייטער אין שטוב...

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך
כ
21
אלול תרצ"ב

סעפטעמבער

זון-אויפגאנג 5.51
זון-אונטערגאנג 5.49

רעגיסטראציע פון יאהר-גאנג 1914

היינט, מיטוואך, ד. 21 סעפט. דארפען זיך שטעלען צו דער רעגיסטראציע יונגעלייט פונ'ם יאהרגאנג 1914 וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4-טען קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די ליטערעס:

S T U W Z Ż

און די, וואס וואוינען אין 12-טן קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די ליטערעס:

A B C D E F G H Ch I J K L Ł M

מארגען, דאנערש. ד. 22 פון 4 קאמיסאריאט:

A B C D E

און פון 12 קאמיסאריאט:

M N O P R S R S Sz T U W Z Ż

מ'דארף מיט זיך מיטברענגען אלע נויטיגע דאקומענטען.

מלוכה'שע אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

דאנערשטאג, דעם 22 ד. ח. הויבט זיך אן די אויסצאהלונג פון דרינגענדע אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע:

דאנערשטאג, דעם 22 סעפטעמבער

A B C D E F G H I J K L Ł

פרייטאג, דעם 23 סעפטעמבער

M N O P R S T U W Z Ż

„כאדע" געגען בעגרעניצען די סאציאלע פערזיכערונגען

(2) צהערנאכטען אין אוועגד איז אין זאל פון כאדע (אויף פשעיאזד 34) פארגעקומען אנ-ארבייטער-פערזאמלונג.

דער פרעזעס פון דער הויפט-פערוואלטונג אין ווארשא, ה' אורבאנסקי האט געהאלטען א רעפעראט, און לסוף האבען די פערזאמעלטע בע-שלאסען זיך ווענדען צו די מאסגעבענדע פאקטא-רען מיט א רעזאלוציע, אין וועלכער עס זאל אויסגעדרוקט ווערען דער שארפסטער פראטעסט געגען דעם איינפיהרען אין לעבען געזעצען, וואס מינערן די סאציאלע פריווילעגיעס פאר די אר-בייטער.

היינט און פאלגענדע טעג!

נישט פערגעסענער „בערג-זינגער" באריטאן-קעניג Lawrence Tibbet פער'כישופ'ט און בעצויבערט אלע מיט זיין אויסערגעוועהנליכע שטימע אין זיין ערשטיש מייסטערווערק

ROMANS
z Porucznikiem

דראמע פון רוסישען לעבען

שטורמישע ליידענשאפט און אויסערגע-וועהנליכען סענטימענט צייכענט זיך אויס אין איהר ליד די פרימאדאנע פון ניו-יארקער אפערע Grace Moore די פירשטליכע הערשאפט, און דעם תאווה'דיגען טיפ פון א דאן-זשואן, וועט שאפען דער בער. Adolf Menjou

אויסער דעם א המון פון סטאטיסטען און א קאזאקען-כאר. אויסערן פראגראם: א פרייליכע קלאנג-קאמעדיע און פערשידענע אקטואליטעטען.

אנה. 4.30 נמ. שבת, זונטאג 1 בייטאג. הנהלה-בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונגען. פאפולערע פרייזען פון די פלעצער.

פון האנדעלס-געריכט

פירמע „גוואזשדזשאדרוט" פראטעסטירט געגען קוראטאר. — ליקווידירט 2 אופאדלאשטשעס

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון האנדעלס-געריכט, איז בעטראכט געווארען דער רעגולאציע-פארשלאג פון ש. עדעלמאן, פערקויף פון בוכבינ-דער-ארטיקלען (פעטריק. 26).

אויף דער לעצטער פערזאמלונג פון די קרע-דיטארען, האט ער פארגעלעגט 20 פראצענט.

דאס געריכט האט די רעגולאציע בעשטע-טיגט און עדעלמאנ'ען צוריקגעגעבען די סוחרישע עהרע.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג, איז בעטראכט געווארען די אנקלאגע פון זאבערמאנ'ען פון רא-דאמסק, בעזיצער פון דער פירמע „גוואזשדזשא-דרוט" (אננא 9) געגען דעם קוראטאר פון דער אופאדלאשטש-מאסע יודעל בעסער. אין דער אנ-קלאגע בעט ז. צוריק צו עפענען די פערחתמעטע מאשינען, וועלכע זענען פון קוראטאר פערחתמ'עט געווארען.

דאס געריכט האט די צדדים געגעבען א טערמין פון 14 טעג, אויף צוזושטעלען די געהע-ריגע דאקומענטען.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון דער „וו. ק. געדער'ס יורשים", פארברייי אין רודא-פאביאניץ, האט איינער פון די קרעדיטארען, דוד זילבערשטיין (קילינסקיעגא 61) אריינגעטראגען א פראטעסט אנווייזענדיג, אז די דערמאנטע פירמע דהאט שוין אין יאהר 1924 געלאזט וועקסלען צו פראטעסט. ז. בעט דערום דעם טערמין פון צייט-ווייליגען פערעפענטליכען דעם אופאדלאשטש, צו בעשטימען אויפ'ן 27. דעצעמבער 1924.

דאס געריכט האט דעם פראטעסט אפגע-ווארפען, מחמת די פון זילבערשטיינ'ען צוגעשטעל-טע וועקסלען זענען פערעלטערט.

* * *

דאס געריכט האט אויף דער זעלבער זיצונג אויפגעהויבען דעם אופאדלאשטש פון דעם גארן-סוחר איצעק גוטערמאן.

ער האט טייער בעצאהלט

דער מנובל פאר זיין פערגעניגען

(2) דער 26-יאהריגער זיגמונט פיסארסקי (קאוויענסקא 14) וואוינט ביי זיין מוטער, מארטא אין דער דירה.

די פרוי פיסארסקא ערציהט א קינד פון א געוויסער העלענא יאבלאנסקא, 22 יאהר אלט.

האט דער דאזיגער פאן זיגמונט געווארפען אנ-אויג אויף דער שיינער העלענא, אבער ביי איהר האט ער נישט נושא חן געווען.

דעם 9. יוני איז זיגמונט געקומען צו העלע-נען אין דער וואוינונג און דערקלערט איהר, אז איהר קינד איז קראנק געווארען, און אז דעריבער דארף זי זיך ווענדען צו דער קראנקען-קאסע.

ער האט איהר פארגעלייגט, אז ער וועט איהר אהין בעגלייטען.

ווען ביידע זענען אנגעקומען צום ראג קאוו-יענסקא און קושעמיעניעצקא, האט זי דער פאן זיגמונד פערשלעפט אין דערבייאיגען וועלדעל, און דראהענדיג איהר מיט א מעסער, זי פערגוואלטיגט, נישט אכטענדיג דערויף, וואס זי האט זיך געגען-געשטעלט און געמאכט א גוואלד.

די געשרייען פון דער יאבלאנסקא האבען דער-הערט די פערבייגייער יוזעף וויטקאווסקי און יוזעף שימטשאק, און ווען זיי זענען געקומען צו הילף דער יונגער פרוי, איז שוין געווען צו שפעט.

פיסארסקי איז ארעסטירט געווארען, און נעכ-טען האט איהם דאס קרייז-געריכט פערמשפט אויף 3 יאהר טורמע.

ארעסטירט צוויי שווינדלער

וועלכע האבען זיך אנגעגעבען אלס קאנטראלערען פון „באנק פאלסקי"

(2) אין די דערפער ארום לאדז זענען לעצ-טענס ארומגעפאהרען די צוויי פעי-שויבען: דער 47-יאהריגער פיאטר טארא און דער 17-יאהריגער מיכאל-סטעפאן יושטשאק — ביידע פון קאליש — וועלכע האבען זיך פארגעשטעלט אלס קאנטראלערען וואס זענען ארויסגעשיקט געווארען דורך דער „באנק פאלסקי", כדי נאכצוזעהען די עכטקייט פון... דאל-לארובקעס.

זייער שווינדעל איז בעשטאנען דערין, וואס זיי פלעגען די פויערים פערזיכערען, אז זייערע דאלארובקעס האבען געוואונען, און זיי פלעגען דע-ריבער קאסירען געלדער אויף צו דערלעדיגען פער שידענע פארמאליטעטען, וועלכע זענען כלומרשט פערבונדען מיט'ן ארויסקריגען די געווינסען.

די ביידע חברה-לייט זענען ארעסטירט.

אריגינעל-ער אפעריסט אין לאדז

אויף א זעלטענעם שווינדלערישען אופן נארט ער אויס גרעסערע

סומען געלד ביי פערשידענע מענשען

לאדזער שווינדלער און אפעריסטען פאלען בסדר אויף נייע המצאות, כדי ביי נאאיווע מענשען, וועלכע זוכען פערדינסט, אויסצונארען גרעסערע סומען. מען מעלדעט אונז וועגען א נייעם שווינ-דעל, וואס ווערט איצט פראקטיצירט דורך א גרופע אפעריסטען:

צום פארטרעטער פון דער מאטאציקל-פירמע „נארמאן"—ה' קאפטאל איז אריינגעקומען אן עלע-גאנטער יונגערמאן און געזוכט צו קויפען איינעם פון די בעסטע מאטאציקלען. ער איז געווען זעהר איבערקלויבעריש און זיך אויסגעזוכט דווקא דאס שענסטע און בעסטע, דער קונה איז מושוה געווא-רען פאר דעם מאטאציקל 3500 זלאטעס, דערביי האט דער קונה גלייך ערקלערט, אז ער וועט גע-בען במזומן נאר 750 זלאטעס, די רעשט וועט ער געבען אין ערשטקלאסיגע וועקסלען, אויף וועלכע קאפטאל וועט זיכער אליין מסכים זיין.

מיט 2 שעה שפעטער איז דער עלעגאנטער קונה געקומען צו ה' קאפטאל אין דער געזעלשאפט מיט נאך א הער, באכאמאל בעטאפט דעם מאטאציקל, געגעבען קאפטאלן 750 זלאטעס און די וועקסלען.

קאפטאל האט באלד טעלעפאניש נאכגעפרעגט ביי עטליכע פירמעס אויף די וועקסלען און האט בעקומען אנ'ענטפער, אז דאס זענען פרימא וועקס-לען, וועלכע מ'קען אוועקגעבען אהן אבליגא. דאס געשעפט איז געווען געשלאסען און דער געקויפטער מאטאציקל האט געזאלט אווענדצייט אפגעשיקט ווע-רען צום קונה.

פאר'ן שליסען דאס געשעפט איז אבער דער קונה געקומען צו קאפטאלן און ערקלערט, אז ער רעזיגנירט פון קויפען דעם מאטאציקל, און פער-לאנגט צוריק דאס געלד און די וועקסלען

ה' קאפטאל איז געווען איבערראשט, ער האט שוין קוים אדורכגעפיהרט אזא געשעפט און מיטא-מאל ווערט גארנישט דערויס, האט טאקע ה' קאפ-טאל נישט געוואלט בעשטעהען אויף אנולירען די קניה. דעמאלס האט דער קונה ערקלערט, אז ער וויל הזק האבען 150 זלאטעס, אבי ער זאל צוריקבעקומען דאס געלד און די וועקסלען. קאפטאל האט ווייטער נישט מסכים געווען

דעמאלס האט דער יונגערמאן זיך געווענדט צו קאפטאלן

— איהר זאלט וויסען מיין הער, אז די וועקסלען וואס איך האב אייך געגעבען זענען פאלשע.

קאפטאל האט געמיינט, אז דאס איז א טריק, כדי צו אנולירען די קניה און האט זיך דערפון אויסגעלאכט. דערויף האט דער יונגערמאן געזאגט

— אויב איהר ווילט מיר נישט גלויבען, אז די וועקסלען זענען פאלשע קען איך אייך איבערצייג-צען דורך דעם, וואס נאך איהר וועט מיר זיי צוריקגעבען אין דער האנד איין וועל איך זיי אין אייערע אויגען צוררייסען,

דערהערט אזא געשיכטע האט קאפטאל וואס גיכער זיך געוואלט ארויסציהען פון דעם שווינדעל און ער איז אדורכגעקומען מיט דעם קונה, אז פאר דער טרחה פון פערקויפען, אויסשפוצען און אויס-שמירען דעם מאטאציקל זאל קאפטאל בעקומען א געוויסע סומע און דעם רעשט געלד צוזאמען מיט די וועקסלען האט קאפטאל צוריק געגעבען דעם קונה, וועלכער האט טאקע די וועקסלען תיכף צוריסען.

ביז איצט איז דערוויייל קיין שום אפער'ע נישט בעווען, ס'האט זיך אבער ארויסגעשטעלט, אז דער קונה איז געווען א וואזשנער חברה-מאן און האט ביי דער דאזיגער טראנזאקציע נאך פערדינט עט-ליכע הונדערט זלאטעס און דאס שוין נישט צום ערשטען מאל אויף פאלגענדען אופן:

דער פויגעל זוכט זיך אויס א מענש, וועלכער האט עטליכע הונדערט זלאטעס און וויל פערדינען מיט זיי. ער געהט דאן צו דעם געלד-בעזיצער און דערצעהלט איהם, אז איהם גיט זיך איין צו קויפען אנ'אויטא, מאטאציקל אדער אנאנדער טייערען גע-גענשטאנד, פאר וועלכען ער דארף געבען א טייל געלד און די רעשט וועט ער בעצאהלען מיט פאלשע וועקסלען, דאן וועלען זיי פערקויפען דעם געגענ-שטאנד און וועלען פערדינען פיל געלד, דער געלד בעזיצער געהט דאן מיט מיט דעם אפעריסט און זעהט מיט זיינע אייגענע אויגען ווי די טראנזאקציע ווערט געשלאסען, גיט אוועק דאס געלד און ווארט ביז מ'וועט איהם ברענגען דעם געגענשטאנד, דער-וויייל קומט דער אפעריסט צו דעם געלד-בעזיצער און דערצעהלט, אז דער ענין איז אדורכגעפאלען און מ'האט געכאפט די פאלשע וועקסלען, דער געלד בעזיצער וויל זיך שוין דעמאלט נישט אריינלאזען אין קיין קרימינעלישע זאכען און רופט זיך גארנישט אן, לאזענדיג פערפאלען זיינע עטליכע הונדערט זלאטעס.

דער אפעריסט דאגעגען געהט צום פערקויפער און אנולירט די קניה אויף דעם אופן, ווי ער האט דאס געטון ביי ה' קאפטאל.

ה' קאפטאל האט דעם ענין איבערגעגעבען דער פאליציי, וועלכע זוכט דעם שווינדלער.

אין לאדז וועט געשטעלט ווערן א דענקמאל פאר די העלדישע לופט-פליהער זשווירקא און וויגורא

(2) אויפ'ן שטח פון דער סטאציע לאדז-קאל-לישער איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די באהן-בעאמטע, וועגען אפגעבען כבוד און פעראיי-ביגען דעם אנדענק פון די העלדיש-אומגעקומענע לופט-פליהער פאר. זשווירקא און אינזש. וויגורא.

עס איז בעשלאסען געווארען צו שטעלען זיי אין לאדז א דענקמאל.

וועגען דעם ענין איז שוין אינטערוועניירט געווארען אין מאגיסטראט ביים שטאט-פרעזידענט ה' זשעמיענצקי, וועגען א פלאץ פאר'ן דענקמאל, און א סברא, אז ער וועט געשטעלט ווערען אויפ'ן ריימאנט-פלאץ.

שענדליכע מעשים פון א מלמד

(2) עס איז ארעסטירט געווארען דער 61-יאהריגער מלמד יהודה-חיים בראנדשטעטער (פון מעלטשארסקעגא 28).

דער דאזיגער אלטער איז אנגעגאנגען פאר א גוטען מלמד, און דעריבער האט ער יאהרען-לאנג בעקגעלט מיט קינדער אין א רייה חדרים.

זיין קנעלעכץ האט אבער משמעות געהאט א מיאוס'ן „הינטערשלאק", ווארום על פי צופאל האט מען זיך פון א קינד, זיינצם א תלמיד, דער-וואוסט, אז ער פערנעהמט זיך מיט מיאוס'ע מעשים, ווי דהיינו מיט האמאסעקסואליזם (משכב זכר...)

די פאליציייאישע אויספארשונג האט פעסט-געשטעלט, אז ער האט אזוי ארום פערפיהרט זיי-נע 23 תלמידים, אין דער עלטער פון 5 ביז 12 יאהר.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

צוריקגעקעהרט.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אוונד. בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

היינט, מיטוואך, 9 אווענד

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
פערבאנדס-טרופע פון א. א. ב. אין פוילען. — אנפיהרונג: א. בעזמאן

היינט, מיטוואך, 9 אווענד

לעצטע (אונאפרופליר) געזעגנונגס-פארשטעלונג
מרים קאראלאווא,
וו. קאמבאראוו און אדאלף טעפנער

פון די בעליבטע — ארטיסטען —
2 פארשטעלונגען פאר 1 בילעט!!!
הומאר! ● געזאנג! ● טענץ!
1) די זעהר בעליבטע קאמישע אפערעטע מיט מרים קאראלאווא
דעם בעקער'ס טעכטערל

2) מ'מוז לאכען! ארטיסטישער קאבארעט!
ס'נעמען אנטייל די בעליבטע ארטיסטען פון פוילישען רעווי-טעאטער „גאנג" מאקס באטשקאווסקי
אין זיינע נייעסטע שלאגער-לידער, העגריק ווראבלעווסקי ספעצ. פאר דעם אווענד דאס ליד פון „גאסען-
בעטלער". די לוסטיגע „ארט"-חברה גאלדשטיין. פוזאוועור, שומאכער. דער בעקאנטער ארטיסט דוד שערמאן „שפיל-סצענעס". צום שלוס וועלען זיך געזעגענען מיט'ן פובליקום די ליבלינגע
מרים קאראלאווא, וו. קאמבאראוו און א. טעפנער. ● פערזעהט אייך פריהער מיט בילעטען. ●●●● פרייזען נישט געהעכערט!
נאר היינט קאנט איהר זעהן, הערען און בעוואונדערן די ליבע ארטיסטען.

ערלויבנישען אויף דאוונען ימים-נוראים
גיט ארויס די סטאראסטווע

ווי בעקאנט, איז אויף דער לעצטער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג בעשלאסען געווארען, אז די קהלה זאל זיך בעמיהען, דאס צו די קומענדיגע ימים נוראים זאל מען גישט איינארדנען קיין בתי תפילות אין די זאלען, וואו ס'קומען פאר א גאנץ יאהר פערוויילונגען, אדער וועלכע דינען א גאנץ יאהר אלס טאנץ-זאלען.

די קהלה האט זיך דעריבער בעמיהט ביי דער שטעטישער סטאראסטווע, אז אהן דער בעשטעטיגונג פון דער קהלה זאל מען נישט ארויסגעבען קיין ערלויבניש אויף א בית-תפלה צו ימים נוראים. די בעמיהונגען האבען אבער נישט געהאט קיין ערפאלג און צו בעקומען אנ'ערלויבניש אויף דאוונען יום-טוב דארף מען נישט קיין בעשטעטיגונג פון דער קהלה, נאר בלויז אנ'ערלויבניש פון דער סטאראסטווע.

א פלומרשטע מאנאשקע
ארעסטירט א ראפינירטע שווינדלערין אין ווארשא

(2) אין ווארשא איז ארעסטירט געווארען א געוויסע וויקטאריא האליקאווסקא (22 יאהר אלט) געבוירען אין סטרי, וועלכע האט אונטער'ן אויסרייד, אז זי איז א מאנאשקע אויסגענארט אין קאלישער קלויסטער א גרעסערע סומע געלד.

דאס זעלבע האט זי אויך געטון אויף פערשידענע שווינדלערישע אופנים אין אנדערע שטעט און שטעטלעך.

אויך אין לאדז האט זי געפרובט ס'מזל דורך זאמלען געלד אויף עפעס א קלויסטער, אבער זי איז אדורכגעפאלען.

מ'זוכט אויך איהרע א חבר'טע, וועלכע איז איהר געווען בייהילפיג אין איהרע מעשים טובים.

דערשאסען דעם ברידערס-זוהן
בלוטיג פערברעכען צוליב א ברידער-קריגעריי

(2) דאס הויז אויף סלאנעטשנא-גאס 3 געהער צו די דריי ברידער: סטעפאן, סטאניסלאוו און יוזעף פארדאן.

צווישען סטעפאנען און יוזעפען זענען אפט פארגעקומען מחלוקת'ן, ווייל זיי האבען זיך נישט געקאנט צוטיילען מיט'ן איינקאסירטען דירה-געלד.

נעכטען 8 אינדערפריה איז סטעפאן אריין צו יוזעפ'ן אין דער וואוינונג, און פראוואצירט א קריגעריי.

די ביידע ברידער האבען זיך אנגעהויבען צו שלאגען.

צוהילף זיין פאטער יוזעפען איז געקומען זיין 21-יאהריגער זוהן, סטאניסלאוו, א העקער אין א קאטקע.

סטעפאן האט דאן נישט געמאכט קיין לאנגע שהייות, ארויסגעכאפט א רעוואלווער, און אפגעגעבען צו שיסען, זיין ברודער'ן זוהן, סטאניסלאוו'ן א טויטען אויפ'ן ארט.

יוזעף האט זיך געלאזט אנטלויפען, און סטעפאן האט איהם נאכגעשיקט קוילען...

ער האט איהם אבער נישט געטראפען.

דער מערדער איז ארעסטירט.

פערמשפט א „הייליגען" גנב

(2) א געוויסער גוסטאוו בור פון רודא-פאביאניץ, אויף וועלכען פאליציי האט לאנג געהאט אנ'אויג, אז ער איז נישט קיין ספעציעל כשר'ער מענש, איז אין דער נאכט פון 1-טען אויפ'ן 2-טען אויגוסט געכאפט געווארען ביי דער האנד, ווען ער האט אויסגעפיהרט א גנבה.

נישט קוקענדיג דערויף, וואס ער האט מיט אותות ומפתים געפרובט דערווייזען, אז ער איז גאט די נשמה שולדיג, אז ער טשעפעט נישט א פליג אויף דער וואנד — האט איהם נעכטען דאס געריכט דאך פער'משפט אויף א יאהר טורמע מיט'ן אפלייגען די שטראף אויף 5 יאהר.

Dr. med. G. Gersztajn
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
TRAUGUTTA 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11—1 און פון 7—8 אווענד. 5219

אפטייקעז
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: מ. קאצפערקעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקעוויטש (קאפערניקא 26), י. זונדעלעוויטש (פעטריקאווער 25), סאקאלעוויטש און שאט (פשעיאזד 19), מ. ליפיעץ פעטריקאווער 193), ריכטער און לאבאדא (11' ליסטאפאד 86).

צוליב א ברונען

(2) אין דארף קאלאנקא, בזשעזשינער קרייז האבען די צוויי דארפס-באלעבאטים יוליאן שמיט און אטאן שולץ געהאלטען זיך אין איין ארומקריגען צוליב א ברונען, וואס איז אויסגעגראבען געווארען אויף דער גרעניץ פון זייערע ווירטשאפטען.

נעכטען האט דער ערשטער שווער פערוואונדעט דעם צווייטען מיט א רעוואלווער-קויל. פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג.

פאר שטרייק-טעראר

(2) פאר שטערען ארבייטען שטרייק-ברעכער אין דער פאבריק פון די „פריידע" פשיגורסקי, זענען נעכטען פערמשפט געווארען דורך'ן קרייז-געריכט: דער 21-יאהריגער יוזעף בזשעזשינסקי — אויף 4 חדשים טורמע; דער 21-יעהריגער מאריאן ווישיקאווסקי — אויף 3 חדשים, און דער 25-יאהריגער באלעסלאוו וואוושינאק און דער 33-יאהריגער יוזעף ראשאק — צו 5 חדשים.

די נייע מאדערנע האנדעלס-האלע אויף גייער'ס מארק
ווערט שוין בקרוב פערטיג

שוין בקרוב ווערט פערטיג די גרויסע מאדערנע האנדעלס-האלע אויף גייער'ס-מארק. לויט דער קאנצעסיע וואס דער מאגיסטראט האט ערטיילט ווערט אויף א שטח פון 9 מארגעס ערד אויסגעבויט איצט א גראנדיעזע האנדעלס האלע, אספאלטירט, קאנאליזירט מיט עלעקטרישע בעלייכטונג און א גלעזערנעם דאך פון דער נייעסטער קאנסטרוקציע, א חוץ די געדעקטע האנדעלס-שטעלען איז צוגעגרייט א גרויסער שטח פאר פוהרען וואס וועלען קומען פון דער פראווינץ און א ספעציעלע געדעקטע האלע פאר לעבענסמיטעל פראדוקטען.

די נייע האנדעלס-האלע נעהמט ארום דעם שטח פון פיעטריקאווער גאס ביז דער וואולטשאנסקא מיט דעם גרויסען ארבייטער קווארטאל און די גאס וואס פיהרט פון פאביאניצער שאסיי.

די נייע האלע ווערט געבויט אין א זעהר שנעלען טעמפא, דער פראנט איז שוין פערטיג און מאכט אנ'אימפאנירענדען איינדרוק. 5711

ראדיא
איז א פרייד און פערגעניגען

... גיט יעדען איינציגען די מעגליכקייט צו פערברענגען אנגענעהמע מינוטען פון פערוויילונג און קאנטאקט מיט דער גאנצער וועלט — אין די פיר ווענד פון דער שטוב. —

כי תצא פאלש געלד מזשגאוו...

(2) אויפ'ן יאהרמארק אין סולעיאוו איז ארעסטירט געווארען דער וואפנע-סוחר, ראמאן בעדנארסקי פון זשנאוו, פאר'ן פרובען אויסברענגען פאלשע 10-זלאטי-מטבעות.

פליכטען פון אקושערקעס לויט די נייע פארשריפטען

(2) עס זענען איצט איינגעפיהרט געווארען נייע פארשריפטען פאר אקושערקעס, אין וועלכע עס ווערט צ. א. פארגעזעהן, אז אקושערקעס זענען מחויב צו מעלדען דעם קרייז-דאקטאר, דעם שטאטישען, וועגען יעדען פאל פון מפיל-זיין.

די דאזיגע מעלדונג דארפען די אקושערקעס אויספילען אויף ספעציעלע שעמאטען, וועלכע זענען פריי פון אפצאהל, און זענען פערזעהען מיט דער קלויזולע „אויף דער אמטליכער אויפפאדערונג".

אין די דאזיגע מעלדונגען מוזען אויך די אקושערקעס אנגעבען, מחמת, וואס איז געקומען צום אבארט, און דורך וועמען ער איז דורכגעפיהרט געווארען.

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
-- און אנדולאציע --
ביי קערש, סקווערא ווא 15

123)

ר. איזר אעל
דאס בופעט-מיידעל
א סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

אלא און פייערשטיין זענען פערשטיינערט געווארען פאר גרויס איבערראשונג. ראבערט איז אומגעפאלען אויפ'ן דיוואן און פון זיין שלייף האט געפלאסען א דין שנירעלע בלוט.

דעם אפקלאנג פון שאס האט מען אויך דערהערט אין האטעל-קארידאר און ס'האבען זיך אנגעהויבען צונויפצולויפען פון אלע זייטען מענשען צו דערגעהען וואס ס'איז פארגעקומען. ראבערט האט מיט דער האנד צוגערופען צו זיך אלאן און מיט א שוואכער שטים קוים ארויסגערעדט:

— אלא, דיין פאטער איז גערעכט, איך בין נישט קיין שפאנישער סוחר, איך בין בכלל קיין סוחר נישט, איך בין פון מיינע קינדער-יאהרען אן א פערברעכער, א גנב, א געמיינער, בידערשטעכיגער פרויענהענדלער. איך האב זיך צוזאמען מיט קארלען, וועלכער איז גאר נישט מיין ברודער, מיט דיר זיך בעקענט, כדי דיך צו פערפיהרען אין א שאנד-הויז, כדי דיך צו פערקויפען...

אלא האט היסטעריש געוויינט, זי איז געפאלען אין די ארימס פון איהר פאטער, כדי נישט צו קוקען ווי אזוי ראבערט פייניגט זיך אין זיינע גסיסה-מינוטען, זי האט נישט געגלויבט אין דעם וואס ראבערט האט צו איהר גערעדט

— אבער גלויב מיר, האט ראבערט ווייטער גערעדט, איך שווער דיר אין די לעצטע מינוט פון מיין לעבען, אז נאכדעם ווי איך האב דיך דערקענט, בין איך געווארען אנ'אנדער מענש, איך האב שוין כמעט געהאט אפגעטרייסעלט זיך פון דעם גאנצען שמוץ, אין וועלכען איך בין געווען געזונקען, איך האב זיך אין דיר פערליבט. דו ביזט געווען מיין זון, מיין ליכט פאר די אויגען מיין גאנץ צוקונפטיג לעבען, איך וואלט דיך נישט מעהר פערקויפט. מיין איינציג שטרעבען אין דער וועלט איז איצט געווען, אז איך זאל בלייבען ביי דיר, אייביג ביי דיר. דער גורל האט אבער אנדערש געוואלט און דאס לעבען האט פאר מיר קיין שום צוועק נישט מעהר געהאט

ראבערט איז ענטשוויגען געווארען, פון אלע זייטען האבען זיך אנגעהויבען צונויפצולויפען מענשען, מ'האט אלארמירט מעדיצינישע הילף און פאליציי. ראבערט האט דאך געקענט ביים פולען בעוואוסטזיין ווידעראהאלען אלץ, וואס ער האט פריהער געזאגט אלאן, דאס איז אויך אפיציעל פראטאקאלירט געווארען. מעהר האט ראבערט שוין כמעט נישט געקענט רעדען. קוים וואס מ'האט איהם נאך געהערט האט ער געזאגט. די איניציאטיוו צו פערפיהרען דאס מעדעל, האט ווי שטענדיג געגעבען א גוט ארגאניזירטע באנדע אין לאדז. בראש פון דער באנדע שטעהט א געהיימנישפולער פערזין, וועלכער איז גוט פערקאנספירירט און אפילו זיינע באהענטסטע מיטהעלפער ווייסען נישט ווער דאס איז. דער פארשטעהער זיינער אויף דרויסען איז א יונגער בחור, וועלכען מ'רופט לאווא, דאס איז א גוט בעקאנטע פערזענליכקייט אין דער יונגער פערברעכערישער וועלט אין לאדז, די באנדע קומט זיך צונויף און אלע געשעפטען ווערען אדורכגעפיהרט אין לאקאל פון א געוויסער כרוי „גוטשא" אויף וואולטשאנסקא גאס נומער... אין לאדז.

ביי די דאזיגע ווערטער האט ראבערט פערקרומט דאס פנים, האט אנגעהויבען כארכלען מיט'ן האלז, פון מויל האט זיך איהם אנגעהויבען צו גיסען בלוט און אין איין מינוט ארום האט דער דאקטאר געקענט קאנסטאטירען דעם טויט פון דעם זעלבסט-מערדער

אלץ איז שטיל געווארען, אלא האט שוין אפילו נישט געוויינט, זי האט אויסגעזעהען ווי זי וואלט געווען פולשטענדיג רוהיג, זי האט זיך דאן איבערגעבויגען איבער'ן טויטען קערפער פון ראבערטען, א קוש געגעבען איהם אין שטערן, פערדעקט דעם טויטען קערפער מיט א שווארצען טוך און דאן געזאגט צו איהר פאטער

— טאטע, ווען פאהרען מיר אהיים, קיין לאדז?

פייערשטיין איז געווען אזוי צומישט, אזוי צורודערט פון די שרעקליכע געשעהענישען, אז ער האט נישט געוואוסט וואס ער האט דערויף צו ענטפערען, ער האט מיט גרויסע אויגען, אנגעפולטע מיט טרערען, געקוקט אויף זיין טאכטער, אזוי ווי ער וואלט געוואלט דערקענען אויף איהר, צי ס'איז איהר די גאנצע צייט קיין שלעכטס נישט געשעהען.

אלא האט געלעזען די געדאנקען פון איהר פאטער און געזאגט

— טאטע, קענסט זיין פולשטענדיג רוהיג, מיר איז גארנישט געשעהען, איך האב פון מיין מיידעלשקייט און צניעות גארנישט פערלוירען, איך בין גאר רייך געווארען אין לעבענס-ערפאהרונגען און דאס אלץ. זאלען מיר דעם טויטען, וועלכען איך האב ביים לעבען זעהר שטארק געליבט איבערלאזען אין זיין רוה, ער דארף שוין איצט קיינעמס עצה און קיינעמס הילף, ער דארף שוין איצט גארנישט, און ליבען איהם קען מען שוין אויך נישט. זאלען מיר פערגעסען אן דעם וואס איז געווען, דאס לעבען שטעהט נישט אויף איין ארט.

לויט דעם רעדען האט פייערשטיין גארנישט דערקענט זיין טאכטער. דאס האט גערעדט א מענש מיט פיל לעבענס-ערפאהרונג, מיט געניטקייט און פראקטישקייט. און זיין טאכטער איז דאך ערשט מיט עטליכע וואכען צוריק, איידער זי איז ארויסגעפאהרען פון דער'היים געווען נאך א קינד, א נאאיוו מיידעל, וועלכע האט נאך קיין שום ערפאהרונג נישט געהאט.

— פערשטענדליך, אז מיר פאהרען אהיים קיין לאדז, אבער ביז דער צייט האב איך נאך מיט דיר פיל אדורכצורעדען, זעהר פיל.

— וואס איז געשעהען? איז עפעס נייעס איבערדערהיים פארגעקומען? איז עפעס דער מאמען געשעהען?

— ניין, ביי אונז אין דער היים איז גארנישט פארגעקומען, אבער ס'זענען פערהאן אזעלכע זאכען, וועגען וועלכע דו וואלסט געדארפט וויסען,

(פארטזעצונג קומט)

פון גרויס אויף קליין
איבערגעטראגעז זיך די סכסוכים אין די פאבריסען

(א) נאך דער פולשטענדיגער ליקווידאציע פונ׳ם שטרייק אין דער גרויסער און מיטעלער טעקסטיל-אינדוסטריע, וואו די סכסוכים זענען, כידוע, ענטשטאנען צוליב דער לוין־רעדוקציע אויף 15 פראצענט, האבען זיך איצט די סכסוכים אריבערגעטראגען אויף די קליינע פאבריקלעך, וואו מ׳ווייל אויך רייסען די לוינען אויף 15 פראצענט.

די דאזיגע סכסוכים טראגען אבער א מילדערען כאראקטער, און ווערען לייכט, פערהעלטנישמעסיג, ליקווידירט.

איבערגעפאהרעז א יודישעז יונגעל

(א) אויף זשגאווער גאס האט אן׳אויטא איבערגעפאהרען דעם 14־יאהריגען יודישען יונגעל שמעון קויפמאן (פון זשגאווסקא 253). מ׳האט איהם א חרוב׳ען איינגאנצען מיט א צובראכענער האנד אפגעפיהרט אין שפיטאל. דער שאפער סטעפאן וואלטשאק וועט צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט פאר׳ן אומפארזיכטיגען פאהרען.

ער האט איהם צוגעהאלטעז,
און געהאלפעז געווארען מיט 2 שטיקלעך סחורה

(א) אויפ׳ן באלוטער מארק האט זיך דער אזארקאווער סוחר חיים נודעלמאן געהאלטען ביים אריינזעצען אין טראמוואי, מיט׳ן ביסעל סחורה, וואס ער האט איינגעהאנדעלט אין לאדז. האט איהם איינער, א זייטיגער פערשוין געהאלפען אריינצולייגען די סחורה, און בינו־לבינו צוגעצומען פאר זיך 2 שטיקלעך סחורה אין דעם ווערט פון 480 זל.

ס׳ווערעז בטל עטליכע מינים מאנאפאל-בראנפענס

(א) מיר דערוויסען זיך, אז פון מיט׳ן חודש הערט מען אויף צו פראדוצירען געוועהנליך 35־פראצענטיגען בראנפען און 90־גער שפריט פאר הויז־ און מעדיצין־צוועקען.

אנשטאט 90־גער וועט מען אנהויבען צו פראדוצירען 95־גער. אבי מ׳גייט נישט למטה, נאר למעלה — איז שוין נישקשה!...

א זעלבסטמארד

(2) דער 32־יעהריגער שוסטער מאמערט מאצקיעוויטשע (גלובנא 62) איז עהערנעכטען אין אוענד ארויס פון דער וואוינונג, נישט זאגענדיג קיינעם וואוהין ער גייט.

נעכטען אינדערפריה האט מען איהם געפונען א דערטרונקענעם אין שייבלער׳ס סטאוו אויף עמיליע גאס.

מען איז זיך משער, אז ער איז בעגאנגען זעלבסטמארד, מחמת גוים.

זי האט גארנישט געמיינט..
זי האט נאר געוואלט האבעז א שיין קליידעל

(2) די 19־יאהריגע קעלנערקע בראניסלאווא רייסקא, האט דעם 28. יולי „ארויפגעצויגען" פון דעם ביידעל ביי ביילע איזשביצקא א שטיקעל פאר־פעלין, און בעהאלטען עס אונטער׳ן פארטוך.

מ׳האט איהר אבער געפאקט ביי דער האנד, און נעכטען האט זי זיך אויסגעשענה׳ט פאר׳ן געריכט, אז זי פערדינט זעהר קנאפ, און זי האט זיך געוואלט מאכען א שענער קליידעל...

דאס איז אבער א צו שוואכער תירוץ פאר א געריכט, און זי האט בעקומען א פסק — 3 חדשים צו זיצען.

אראפגעפאלעז פוז דאך

(2) ביים רעפערירען דעם דאך פון זיין אייגענעם צוויי־שטאקיגע הויז (אויף לאנטשנע 37) איז ארונטערגעפאלען אויף דער ערד דער 67־יאהריגער יוזעף מארטשינקאווסקי,

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

מאנגעל-בעזיצער פעראייניגעז זיך

אין קליינהענדלער־פעראיין (פיעטריקאווער 6) איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די מאנגעל־בעזיצער. נאכדעם ווי ס׳איז ארומגערעדט געווארען די לאגע ביי די מאנגעל־בעזיצער, איז געוועהלט געווארען א פערוואלטונג: מנחם קירשבוים — פרעזעס, הערשקאוויטש — וויצע־פרעזעס, ריזשיצקי — סעקרעטאר, גאלדענבערג — קאסיר. גרושקע, העגעכאוויטש, צוקער, פייבושאק און דזשאלאווסקי. ס׳איז אויך געוועהלט געווארען א שידס־קאמיסיע.

היינט לעצטע פארשטעלונג פוז מרים קאראלאווא

היינט קומט פאר אין פילהארמאניע די געזעגנונגס־פארשטעלונג פון מרים קאראלאווא, קאמבראוו און אדאלף טעפנער, וועלכע האבען א לאנגע צייט געשפילט מיט גרויס ערפאלג.

די געזעגנונגס־פארשטעלונג וועט זיין א זעהר פייערליכע. ס׳וועט געשפילט ווערען „דעם בעקערס טעכטערל", און נאך דער פארשטעלונג וועט געגעבען ווערען א גרויסער קינסטלערישער קאבארעט מיט׳ן אנטייל פון די געסט און ארטיסטען פון אנדערע יודישע טעאטערס.

ראדיא-כראניק
דער אונטערגאנג פון כירורגישעז מעסער. — די ראדיא-כוואלע וועט אויספיהרעז די אפעראציע

עלעקטריצ פערנעהמט שוין פון לאנג א בכבודיג ארט אין דער מעדיצין. שוין צום סוף פון פאריגען יאהרהונדערט האבען די דאקטוירים פאראויסגעזאגט, אז די געהיימנישפולע קראפט־עלעקטריע וועט מאכען אן׳איבערקעהרעניש אין דער מעדיצין. אזוי ארום איז אין משך פון די לעצטע עטליכע צעהנדליג יאהר ענטשטאנען א גרויסע וויסענשאפט פון עלעקטרא־טעראפיע, מיט וועלכע מען היילט היינט אהן א שעור קראנקהייטען. די מעדיצין האט זיך אבער אויך פעראינטערעסירט מיט די ראדיא־כוואליעס, צי מען וועט זיי נישט קענען אנווענדען ביים היילען קראנקע.

און אט קומען שוין אן ידיעות פון אמעריקא און ענגלאנד, אז מיט דער הילף פון די ראדיא־כוואליעס זענען שוין פויזענדער מענשען צוריק געזונד געווארען. דאס האבען זיי צו פערדאנקען דער אזוי גערופענער ראדיא־כירורגיע. א דאנק דעם „ראדיא - מעסער" ווערען איצט דורכגעפיהרט אפעראציעס, וועלכע מען האט פריהער געהאלטען פאר האפנונגסלאזע.

אונטער׳ן ווארט „דער ראדיא־מעסער" מיינט מען א בינטעל פון גאר קורצע ראדיא־כוואלעס, וואס ווערען אנגעשטעלט אויף א געוויסען ארט פון קערפער. די ווירקונג פון די דאזיגע ראדיא־כוואלעס איז אזא שטארקע, אז זיי דערגרייכען אפילו טיף אין די אינערליכע טיילען פון קערפער און שניידען איהם דורך ווי מיט א מעסער. די מעלה דערפון איז אבער די, וואס ביי א שניט מיט א מעסער געהט בלוט דאגעגען דער „ראדיא־מעסער" שניידט דעם קערפער אויף „טרוקען" און א דאנק דעם ווערט אויך אויסגעמיטען די געפאהר פון א בלוט־פערגיפטונג.

פערשטעהט זיך, אז די דאזיגע ראדיא־אפעראציעס געפינען זיך נאך אין סטאדיום פון פארשונגען און עקספערימענטען. די אמעריקאנער דאקטוירים אבער פערזיכערן שוין אויפ׳ן גרונד פון די ביז־איצטיגע דערגרייכונגען, אז מיט׳ן הילף פון „ראדיא־מעסער" וועט מען קענען טיף אין קערפער פון מענש פערניכטען איינע פון די גרעסטע פלאגען פון דער מענשהייט — דעם ראק. דאס וואלט טאקע געווען א וואונדערבארע דערגרייכונג. ראדיא האט נאך זיין לעצט ווארט נישט בעזאגט.

קויפט ביי אונזערע אנאנסעז-געבער

ראדיא-פראגראם
מיטוואך, דעם 21 סעפטעמבער

11,58 צייטסיגנאל. 12,10 טעגליכע פרעסע־איבערזיכט. 12'40 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 12,45 גראמאפאן־פליטען. 1,35 מוזיק פון גראמאפאן־פליטען. 3,40 פראגראם פאר קינדער. 3,53 רעפעראט. 4,05 גראמאפאן־פליטען. 4,40 פאסט־קעסטעל. 5,00 נאכמיטאג־קאנצערט. 6,00 רעפעראט. 6,10 לייכטע טאנץ־מוזיק. 7,10 פערשידענעס. 7,30 קאמוניקאט. 7,35 ראדיא־פרעסע. 7,45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס־קאמער, רעפערטואר פון די טעאטערן. 8,00 טראנסמיסיע פון לעמבערג. 8,35 ליטעראריש פירטעלשעה. 8,50 קאמעראל־קאנצערט. 9,50 ראדיא - פרעסע. 9,55 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט פאר לופט־פליה־קאמוניקאציע. 10,00 טאנץ־מוזיק. 10,25 גראמאפאן־פליטען. 10,40 ספארט־ידיעות. 10,50 טאנץ־מוזיק.

* * *

אויסלאנד

3,30 דאווענטרי — סימפאנישער קאנצערט. 8,00 בריסעל — קאנצערט פון שפאנישע מוזיק. 8,00 לאנדאן — באך־אווענד. 8,00 בערלין — טראנסמיסיע פון שטאטישען טעאטער אין מאגדעבורג. 8,30 פאריז — אפערעטקע. 8,30 בודאפעשט — סימפאנישער קאנצערט. 8,45 רוים — „שמשון און דלילה". 9,10 שטאקהאלם — סימפאנישע קאנצערט. 10,00 דאווענטרי — סימפאנישע קאנצערט.

Dr. med.

A. MAZUR

צוריקגעקעהרט

פילסודסקיעגא 65

און האט בעגיינט די אויפנאהמען

ווערקשטעל פון שירמס און שפאציר־שטעקענס

ס. פייגענבוים,

לאדז, נארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען־ און מענער־שירמס און שטעקנס צו קאנקורענץ־פרייזען.

נעמט אן אלערליי רעפאראטורן פון שירמס און שטעקנס

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע
5-טע קלאס — 11-טער טאג

po 10,000 zł. na N-ry 38359 40765

5,000 zł. na Nr. 112389.

po 3,000 zł. na N-ry 659 22499 36270 85813 107525 117764 137965 157384.

po 2,000 zł. na N-ry 3037 10186 16840 38684 40670 45589 50254 53361 56207 76977 85517 97106 103191 105187 107012 118649 120689 122802 133160 148222 151839.

po 1,000 zł. na N-ry 2481 6441 9460 11006 13770 18520 25163 28896 32359 34631 35220 35982 37543 39145 43186 51155 53717 55887 60897 63489 64300 69150 70291 75051 78216 84554 85351 91046 91149 92843 93130 95092 96320 101972 106945 108923 108964 114217 129205 134737 140076 143155 144002 149509 150586 152206 152587 153800 157249.

Po 250 zł. na N.ry:

31 42 218 25 33 64 304 16 474 541 56 69 77 616 62 92 785 849 990 1012 25 89 113 83 206 386 410 98 503 23 81 690 757 942 77 20023 48 98 172 82 213 39 61 62 87 93 426 583 91 909 53 3017 35 98 230 37 330 17 404 32 88 95 620 22 26 790 810 92 942 46 50 83 4321 26 472 92 530 656 96 715 57 704 801 12 19 39 63 88 922 27 57 5016 55 89 139 228 40 55 84 455 68 622 40 46 6037 124 40 67 93 231 70 301 34 428 64 522 49 73 658 728 82 810 53 63 7305 488 704 28 883 948 8000 53 77 172 284 332 76 457 516 22 607 82 92 747 59 820 44 57 978 9293 94 425 94 95 693 766 702 826 41 44 83 912 28 48 69 97 10012 20 98 104 10 229 37 46 31048 403 33 37 81 540 951 11202 10 35 455 552 704 16 89 853 65 907 65 12008 55 140 242 98 344 520 051 76 93 665 705 871 950 13121 206 308 513 95 600 18 89 881 909 52 14074 131 54 293 582 679 759 15020 129 57 64 68 202 54 75 541 96 681 703 832 903 16023 46 91 242 310 49 492 520 711 28 95 800 19 79 936 17004 32 76 99 132 50 206 22 26 300 444 76 518 21 83 42 56 75 654 917 75 18247 421 58 77 538 962 19020 88 154 88 86 226 534 618 40 42 837 20028 63 69 80 483 532 615 31 44 844 993 21043 70 82 213 40 93 32 41 544 83 612 82 22050 62 66 234 534 70 721 63 831 66 930 23073 123 428 79 545 74 865 935 94 24001 29 33 92 163 65 212 13 15 97 313 18 476 94 515 36 613 69 702 810 12 909.

25012 61 95 283 96 301 14 440 67 715 28 50 331 922 47 26010 28 56 124 39 289 330 532 48 741 47 889 991 97 27054 107 295 303 44 94 680 85 771 79 81 809 10 26 900 32 99.

458 515 750 824 31 59 66 81 973 28071 73 112 236 99 359 589 747 97 99 828 34 89 942 50 67 86 29013 71 163 243 65 349 411 39 70 536 89 698 701 30233 353 425 35 36 550 713 83 863 31032 204 360 532 622 78 810 822 906 32013 41 88 100 68 91 303 07 36 458 617 721 63 81 33097 98 186 248 379 406 07 512 66 630 60 822 33 97 975 34086 102 65 88 236 40 78 437 542 66 69 603 29 76 700 51 820 60 88 91 35050 162 514 44 86 91 830 50 36028 164 84 228 366 80 88 486 583 72 78 83 97 618 50 823 37029 136 203 62 80 389 408 12 590 612 40 803 45 934 38008 117 80 260 84 345 496 503 08 85 639 90 93 900 32 39037 91 130 85 210 12 67 312 24 66 536 56 83 96 646 71 99 763 813 90 927 85 40021 210 329 720 22 33 833 946 41017 90 117 64 97 208 35 309 16 47 78 569 619 954 66 72 42002 202 05 330 498 644 730 64 891 953 97 43053 118 38 79 248 341 50 400 45 70 603 94 750 981 44218 26 51 85 97 348 73 77 414 504 18 63 611 66 774 87 850 70 78 923 45099 137 70 71 343 59 436 41 49 75 586 600 34 64 65 90 94 735 40 95 938 39 46016 51 56 243 57 394 4002 533 48 50 661 86 858 946 47007 23 109 27 243 62 317 93 96 869 85 48128 54 79 250 332 61 507 47 607 72 717 901 72 80 49005 17 19 26 364 423 35 88 569 81 83 646 715 19 88 89 865.

50138 67 517 22 625 80 785 831 934 51070 255 74 338 404 546 75 87 792 934 52016 115 268 489 511 624 73 700 14 42 91 860 985 53005 28 114 37 87 246 346 419 48 529 618 28 66 733 889 919 54067 225 348 524 31 43 613 21 32 82 731 35 80 904 55046 53 55 128 79 209 65 371 98 489 537 47 60 604 11 39 56006 07 46 266 386 99 478 504 22 646 67 704 861 66 927 70 72 57052 64 70 196 305 69 552 90 737 814 18 68 79 82 904 06 40 42 48 95 58097 182 215 312 494 559 644 83 708 09 59 78 830 36 42 918 59019 83 233 58 35 41 33 49 70 91 515 728 801 080 38 60168 95 244 320 35 412 91 508 72 732 52 56 91 944 61015 334 80 509 27 48 644 780 93 62089 393 415 501 23 776 85 815 941 44 66 63002 09 168 388 483 505 42 86 89 664 804 66 904 64005 74 156 74 261 304 72 74 481 564 611 16 21 857 917 32 65036 103 07 279 85 300 03 402 67 80 541 67 657 58 856 997 66031 36 39 54 154 259 93 312 71 451 98 642 843 948 67010 103 64 223 310 477 529 32 55 740 69 88 987 89 68010 57 76 80 301 54 84 468 572 712 98 809 30 43 55 57 951 69169 831 36 420 22 604 700 29 30 98 847 98 939 70017 79 154 329 59 423 56 697 99 751 58 69 836 934 52 71032 51 67 138 54 266 344 574 676 87 742 73 807 14 87 909 50 75 72005 25 53 74 268 375 613 17 35 55 73 81 88 73103 07 85 289 423 558 607 32 720 27 843 99 905 08 47 74078 87 95 154 200 03 95 403 26 540 133 65 214 20 30 61 379 421 573 605 16 18

75097 212 53 327 64 432 56 91 583 662 839 76073 113 84 94 223 97 98 441 58 535 47 89 678 789 808 12 932 77058 131 237 72 338 477 528 56 712 21 815 915 29 78149 290 461 528 78 620 34 98 815 56 912 74 79114 58 64 296 429 52 34 611 23 33 66 716 66 80 916 80225 60 62 321 62 80 99 402 48 506 755 922 79 81 82 99 81078 139 255 80 98 334 466 83 87 509 52 759 972 82015 110 18 244 350 75 88 98 573 626 849 83365 89 98 441 46 82 726 50 56 76 861 974 84014 30 65 78 103 36 42 315 21 42 460 555 63 739 835 56 85082 64 103 29 41 87 208 14 53 385 484 506 734 42 831 86025 119 63 68 208 414 87 613 75 82 701 05 33 66 67 816 96 920 87050 75 107 72 212 16 43 87 529 636 705 808 933 947 88010 28 114 32 222 388 91 487 646 91 788 831 903 77 89017 95 243 343 98 474 555 65 648 701 810 90 90095 124 35 56 64 284 439 548 80 682 735 983 90 91196 244 97 345 424 54 514 600 10 14 19 723 92105 42 88 329 35 84 472 589 600 21 745 92 919 76 93015 67 127 31 32 95 218 322 40 65 447 573 623 719 832 71 918 33 94013 15 44 128 265 79 377 462 833 518 29 51 68 654 74 769 851 96 95127 188 216 31 95 335 93 405 600 64 731 93 819 20 29 910 58 62 78 85 88 96035 106 17 54 86 215 84 376 94 526 49 89 656 841 945 55 79 98 97067 141 44 45 85 284 87 375 428 81 98 555 723 852 98031 81 114 238 77 95 306 64 401 28 63 527 618 75 727 58 844 99083 758 76 293 301 26 407 53 78 534 637 741 822 902.

100034 122 319 58 80 442 70 520 697 835 98 950 81 83 111093 451 534 98 668 728 57 800 102083 325 80 479 94 602 711 18 837 039 94 103019 136 41 84 393 453 80 95 518 73 78 765 82 824 37 104017 98 110 34 40 80 251 75 84 419 43 73 507 77 673 744 59 95 818 32 90 976 105016 108 258 87 381 452 529 602 743 53 96 99 818 949 16016 48 82 194 225 413 544 52 59 673 79 82 84 87 777 825 968 84 17003 53 59 71 158 5271 313 89 427 54 60 623 43 49 829 108069 127 52 62 96 215 323 531 43 70 618 726 54 839 63 983 90 109004 09 18 19 28 70 81 234 37 88 328 59 73 431 98 529 38 85 600 47 51 65 732 802 931 73 110079 104 82 99 268 312 16 497 567 73 668 785 90 819 22 56 96 957 111011 43 241 341 84 90 417 21 37 417 84 90 417 21 37 679 706 47 76 842 68 964 112114 247 354 67 412 550 737 986 113004 28 205 99 329 45 64 75 99 615 62 764 805 28 34 84 906 114010 124 206 97 496 664 97 711 58 71 804 83 962 85 115015 62 63 67 212 57 60 70 90 425 56 78 716 29 632 710 20 802 34 49 58 78 81 116045 120 55 220 52 481 511 730 802 10 37 81 964 117022 26 113 77 220 65 353 91 432 78 576 618 33 53 118020 24 64 86 807 47 119022 86 298 877 433 56 526 33 614 25 44 718 91 824 25 39 90 66 120108 219 68 399 533 655 65 708 23 68 76 80 807 53 914 121023 165 72 259 96 415 39 68 574 80 604 15 67 747 819 122076 12444 55 208 27 57 320 41 407 51 57 500 18 29 606 33 64 716 188 92 924 51 123015 20 55 163 79 223 408 14 615 57 75 89 773 826 30 81 904 08 124062 188 301 90 427 64 540 607 30 770 935 82.

125053 919 96 116 96 239 307 34 85 407 20 507 44 702 126048 125 47 63 292 303 49 61 643 92 94 618 700 06 10 13 874 127064 344 56 405 28 56 596 611 747 56 849 54 984 92 98 128021 27 44 87 134 206 60 75 83 882 95 423 592 693 754 57 830 915 81 99 129010 61 68 101 72 205 80 83 467 74 607 61 818 992 13018 58 63 167 213 25 34 377 413 535 642 79 97 821 38 131073 95 102 263 67 87 359 428 529 34 43 56 601 757 132068 70 95 118 70 240 52 356 460 82 98 646 59 763 802 924 133057 118 206 60 63 93 441 79 593 623 51 756 71 881 41 915 134100 398 457 518 22 600 635 737 92 831 34 65 75 78 953 135064 77 78 165 217 32 305 28 33 65 74 592 606 21 42 52 738 51 136023 111 240 230 300 49 77 425 43 66 546 57 683 704 70 844 77 68 69 938 61 131023 70 128 227 41 67 397 410 36 38 70 610 24 35 54 82 814 19 41 921 84 138044 51 92 118 28 81 229 50 333 88 468 75 506 17 644 83 709 837 935 96 139045 60 164 92 212 95 819 400 20 42 636 66 715 85 886 49 54 68 140202 60 395 630 41 84 718 819 53 141118 88 49 51 92 374 403 42 501 12 600 07 778 804 09 66 142032 61 80 96 172 226 31 50 61 816 94 439 69 544 627 39 82 764 77 881 143058 116 57 36 575 611 704 834 904 134029 102 13 96 48 549 94 649 60 67 738 910 17 145004 42 65 83 146 66 76 313 403 62 86 560 614 22 92 714 29 83 970 75 146027 94 139 221 81 316 417 29 87 77 657 708 782 97 369 147069 86 131 71 94 255 308 30 43 546 75 97 639 789 148269 841 69 71 646 93 734 884 927 63 149069 263 329 454 92 518 530 683 98 761 885 922 26 78.

150026 9 82 95 194 205 400 54 79 96 555 77 641 735 80 886 962 151040 109 16 99 924 44 369 78 424 29 80 522 70 79 667 727 75 821 935 39 47 58 95 152208 10 41 98 318 42 496 523 31 813 914 79 153009 183 223 39 47 82 348 465 83 517 611 714 35 52 802 19 28 913 154009 169 220 33 327 518 617 774 95 334 58 86 912 155227 56 89 95 315 448 618 23 58 75 769 156045 73 144 243 346 428 79 539 40 55 65 87 677 822 950 55 81 157090 118 46 69 93 245 86 444 505 56 59 604 66 718 20 56 814 86 908 77 158028 33 133 43 74 80 224 368 411 64 73 130 45 62 842 159036 170 289 300 03 30 416 595 719 67 883 953 55 99.

אשותף-אקאפיטאליסט
ווערט געזוכט

צו פינאנסירען א נייע ערפינדונג, וועלכע איז שוין פאטענטירט. אפערטען אין אדמ. פון „נייעם פאלקסבלאט" אונטער „ערפינדונג". 5707

בעקאנטמאכונג

עס איז ארויסגעגנב'עט געווארען פון גערער שטיבעל אין גלאוונא

א ספר תורה

די לענג פון 18—20 צאל. ס'ווערט געווארענט, אז קיינער זאל דאס נישט קויפען. צו וויסען צו געבען געגען בעלוינונג צו זיידעמאן אין לאדז, זאוואדזקא 4

Dr. med.

Józef Imich

ספעציאל-ארצט פאר האלז, נאז און אוירען-קראנקהײ. ארדינאטאר פון קרייז-שפיטאל א.נ. פר. מאשטשיצקי.

צוריקגעקעהרט

מאניושקי 1, טעל. 209-97.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

ס'ווערען געזוכט פעהיגע אגענטען און אגענטקעס צו פערשרייבען אן ארטיקעל פון ערשטען געברויך. פילסודסקיעגא 31, וו. 15, צו טרעפען פון 1—10 בייטאג און פון 4—7 אוו. 5704

א פאדרענטשנע צו מענער-וועש בעשטעלט ווערט געזוכט ביי בוימגארט, פאלודניאווא 6.

א קוואליפיצירטער שטריקער-ארבייטער צו א 12-ער מאשין, ווי אויך א לערן-יונגעל ווערט געזוכט פולנאצנא 7, פארטער. 5709

א קראפט-שפולערין ווערט געברויכט, ווי אויך א שיק-יונגעל פון באלד געצאהלט, דרעווגאווסקא 32, וואוינונג 12. 5708

א קוואליפיצירטער לעכער-נייהער ווערט פון זאפארט געזוכט. Heller, Piotrkowska 116 pr. of., IV w., IV p., m. 48

א קוואליפיצירטע פערקויפערין ווערט געזוכט אין דער צוקערניע פאלודניאווא 7. 5713

א גוטע מאשין-נייהערין צו טריקא ווערט פון זאפארט געזוכט. ווסכאדניא 57, בראהמאן.

קוואליפיצירטע הערען-שניידער - ארבייטער קענען זיך מעלדען ביי ניעדזוויעדז, נארוטאוויטשא 5

פערשידענעס

ענטשולדיגונג. איך ענטשולדיג זיך פאר'ן שטרייק-קאמיטעט ביי די טריקא-נייהער-כאלופניקעס, ביים האנדווערקער-פעראיין, פיעטריק. 64 פאר מיין נישט טאקטישע האנדלונג בעת'ן לעצטן שטרייק. איך פערזיכער, אז מעהר וועט זיך אזעלכעס נישט איבערחזרן. נפתלי משה פאצאנאווסקי קעלבאך 11.

Student wykwalifikowany pedagog udziela lekcji. Wyucza również dorosłych szybko i gruntownie polskiego i arytmetyki. Telefon 123·18 od 11–2 i od 4–7.

א בעשטעלטער דאמען-שניידער נעהמט אן אלע ארט ארבייט, ווי מענטלען און קאסטיומען צו זעהר ביליגע פרייזען. מ. שולק, פילסודסקי 49.

לאקאלען

כ'זוך צו דינגען א וואוינונג, עווענטועל אלס סובלאקאטאר אין צענטרום שטאדט. צו ערפאהרען אגראדאווא 5, גאלדמאן, אין קעלער, שפילצייג געוועלב. 5704

קויף און פערקויף

צו פערקויפען 120-ער זאקען - מאשינע ביליג ביים מעכאניק פראנצישקאנער 28.

מיזוכט ארבייט

וויכטיג פאר סוחרים און פאבריקאנטען! קוואליפיצירטער בוכהאלטער-בילאנסיסט, קארעספאנדענט, לאנגיעהריגע פראקטיק, זוכט בעשעפטיגונג, עווענטועל שטונדענווייזע. אפערטען פאר "Energja" אין אדמ. „פאלקסבלאט".

בעקאנטמאכונג.

איך מאך בעקאנט מיינע ג' קליענטען, אז אין מיין פאטאגראפישען אטעליער איז איצט אדורכגעפיהרט געווארען א גרינדליכער רעמאנט, ווי אויך גאנץ נייע דעקאראציעס און שיינע קאסטיומען. איך פיהר אויס די שענסטע ארבייט ווי אין נאטירליכע פארבען צו זעהר מעסיגע פרייזען. פאס-פאטאגראפיעס, צו טראמוואי, ווי אויך צו אלע ארט מאטירקולעס. שילער האבען זעהר גרויסע הנחות אויף אלע ארט פאטאגראפיעס. איך נעם אויך אן אמאטארסקע ארבייט. עס ווערט אויך פערגרעסערט פון קליינע פאטאגראפיעס אויף גרויסע בילדער. אויף די נייעסטע אפאראטען ווערט אויך אויסגעפערטיגט די ארבייט און די פינקטליכקייט איז געזיכערט

מיט אכטונג ארטיסטישער פאטאגראפישער אטעליר

„POLONJA„

לאדז, יערזשעגא 11

אינה.: דיפל. פאטאגראפ. גוטערמאן.

צופאהר מיט'ן טראמוואי נומער 3.

ציטשעס
פאר
גראמ"ישע אנשטאלטען
דרוקערייען און פערלאגען
עטצעטעראל

די איינציגע אידישע ציטשענאנשט אין לאדז

104

„געלבנקס"

טעל.: 241-24

מיטצאדי אין-ציטפקינג

אכטונג!
קראוואטעז-סוחרים!

אין דער בעוואוסטער פראצ. פון ט. הערשקאוויטש. ווערען אויסגעארבייט בינדעס, שלייפן, מושקעס, ראגאטען, און שערצלעך. איך מאך אויך איבער פון אלטע בינדעס אויף נייע צו זעהר ביליגע פרייזען.

ט. הערשקאוויטש

וואלבארסקא 31

אין הויף ליגקע אפיצינע 2-טען שטאק.

יעדער איינציגער
האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א.ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191=00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

רעכער

אויף דער מאשין ווערען אויסגענייט שרודמיעסקא 8.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט. אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

ערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאפ און עס פעלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל געגענע הי' באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך הרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכירעזוינד בעזייטיגען זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס, לייזונגען מיט הייל-גארטעלען און שפאראטען פאר פערקרימטע פוס און פלאט-פוס. ספעציעלע איינלאגען און די שיך קינסטליכע גוטענע פיס און הענד, גוטענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע ארערן. עמפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומבעדינגט נויטיג, דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. ד"ר י. מארישער, פראפ. ד"ר בר. קיפראנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם ה' דיר. י. ראפאפארט, דעם ספעציאליסט פון דער הייל-ארטאפעדיע, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, דאנק איך הערצליך פאר'ן אפראטעקען מיין קינד פון א שווערער פערקריפלונג (פערדרייט פון די פיס) דורכ'ן פערלעגען א ספעציעלען הייל-ארטאפעדישען גארטען לויט זיין מעטאדע. דאס קינד איז איצט געזונט געזונד און גלייך.

(—) Szklárowie.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245=21

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5—9 אווענד. זונטאג פון 10—1 בייטאג. פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע - פרייזען.

Dr. med.

W. Eychner

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבן קינא „טשארי") טעל. 134=72

נעהמט אן פון 2 1/2 — 4 און פון 7 — 8 אווענד

לאנג-יעהריגער געריכטס-סעקרעטאר

שרייבט און ערלעדיגט אלערליי

ביטעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס

ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאר איינציגע שפייזערס (אפיצקאנסטווע), שנעלער אויסקויף פון פאטענטען און רעגיסטראציע-קארטען אויפ'ן יאהר 1932

ב.מאן פעטריקאווער — 10 —

שייטלען שרינדעז מיט פאריזער

ווי אויך פערטיגע שייטלען צו ביליגע פרייזען

ביי פרוי ב. פארזשוצקא, קאמיענא 5

2-טער הויף, לעצטע אפיצינע 2-טער שטאק.

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען - טיילען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13

דר. מעד. בערמאן

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה. מענער-שוועכע בעהאנדלונג א. סעקסועלע בעראטונג, נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 4—8 אווענד. זונטאג פון 9—1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

Dr. med

REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג קינדערלאזיגקייט און סעקסועלע בעראטונגען

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן פון 5 — 8 אווענד.

זונטאג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאג.

Dr. HELLER

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע האט זיך איבערגעצויגען אויף

טראגוטא 8, טעל. 179=89

נעמט אן ביז 10 פריה און פון 4—8 אווענד, פאר פרויען פון 4—5 נאכט. אין א ספעציעלען ווארטע-זאל.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועז-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

— — מעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכט.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען,
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
– בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זל.

Dr. J. HERSZFINKIEL

זשעלאזנא 8a

טעל. 111-87

5903

צוריקגעקעהרט.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159=40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארם.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל, 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד. רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאסאוו
כירורגישע אפטיילונגפון ד"ר מעד. מ. פאנטאר.

לעטשניצע

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

17 זגיערזשער 17,

טעלעפאן 116=33

ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטן.

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק, ד"ר יוסטמאן, ד"ר מ. קאנטאר, ד"ר ציעגע, ד"ר ראקאווסקי, ד"ר ראזענצווייג, ד"ר רוזשאנער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופעל, צאהן-ארצט גראדזיענטשיק-קאראשיאווא ווי אויך וויזיטען אין שטאט.

רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, און ערצטליכע אנאליזען.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40	„ „ „ „ 60—	„ „ „ „ 4
זאכ'ן טעקסט—12	„ „ „ „ 18—	„ „ „ „ 8

אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טער מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נ י ש ט פעראנטווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.